

Cijoniste!

Apel Egzekutive, da mjesec ijar u godini 5686. ima da bude »Mjesec Cijonističke Organizacije«, naišao je na snažni i bogat odaziv. Već je i to pouzdan znak, da je duh Organizacije zdrav, da je budna briga o njenu dobrobit, da je živ smisao za njenu veličinu.

Primakli su se dani, kad se sve to ima do pokaže u akcijama. U određenom roku od jednoga mjeseca mora da se ogre i objavi, što nas danomice potiče i vodi.

»Osvojenje duhova« bijaše lozinka!

To znači putokaz prema unutra, ali se time misli i deklaracija prema vani.

Cijonistička Organizacija, nosilac židovskoga obnovenog pokreta, a kao Jewish Agency podjednako i javnopravan, međunarodni predstavnik židovske narodne domaje, dužna je svojoj časti i odgovornosti svojoj, da sačuva ili stekne, jača i opravda razumijevanje, povjerenje i pristanak političkoga svijeta i najnaprednijih duhova svijeta nacija. Ovome svijetu, kojega se osjećaj za kulturu uzbuđuje, kad se otkopa koji drevni grad ili otkrije grobnica farauna — mrtvo, što mora da ostane mrtvo — valja da se pokaže i objasni veličajni i grokazz, gdje se duša drevnoga naroda oslobadja od ruševina i teških naslaga starijete starine, a njegov genij uzvija, da se razvije u nov život. Valja pokazati i iznova dokazati, da je renesansa preporod u čistoći duha i volje, da u misli Cijonističke Organizacije, da u programu Jewish Agency nema šovništva ili uskogrudno nacionalističkih osvajačkih aspiracija. Svijet treba da zna i osjeća: da su naša čežnja i naš rad upravljani samo jednome: da se naš narod s velikom tradicijom, djelotvornom voljom i djelotvornom snagom dostojno uvrsti u porodicu slobodnih naroda.

Više i uvjerljivije nego što ima da govorimo narodima, moramo u isto vrijeme apelirati na one naše sunarodnjake, koji još nijesu u našim redovima. Pokazat ćemo im veličajnost onoga, što biva u židovskom narodu i u židovskoj zemlji, ne ćemo se umoriti opominjajući ih pozivima i objašnjenjima, da se pridruže djelu oslobodjenja. Ali gdje se velikoj i čistoj zadaći suprotstavi natraznjaštvo ili koja neispravnost, odbit ćemo ih odlučno prokušanom našom snagom! I to je osvojenje duhova.

Ali poglavite zadaće, zbog kojih je ijar u godini 5686. proklamovan mjesecom Cijonističke Organizacije tjču se same te organizacije. One su: učvršćivanje sastava i ideje jedinstva organizacije. Jačanje razumijevanja njenoga značaja, objašnjene duhovne sadržine.

Organizacija nam je od iskona svoga bila više nego jedinstvena formalno tehnička skupina istomišljenika. Cijonistička je Organizacija savez, u kojem pojedinac nema samo obaveza prema svrsi, kojoj savez služi nego i prema samom savezu. Cijonistička je Organizacija židovski narod na putu i o njemu je veličinu, njenu političku vrijednost, njenu duhovnu i materijalnu snagu usko vezan židovski narod u židovskoj zemlji. Ovom saveznom svijesti mora da bude prošet svaki cijonista, mora da bude prodahnuta svaka cijonistička grupa.

Pa neka stoga u mjesecu našega obračuna i bude izmjenjiva programatskih misli, između pojedinih grupa, ali ipak mora kritika biti popraćena prosudjivanjem i ocjenjivanjem samoga sebe i stovanjem tuđega mišljenja, a prije svega opošena jedinstvom organizacije i osnovnoga programa, jedinstvom, koje zahvaća sve razlike u mišljenju sa socijalnog,

gospodarskog i kulturnog područja. U autokritici moraju posebni savezi i frakcije imati na pameti, da grupacija ne smije biti samosvrha, kako ih partijski duh ne bi odalečio od svrhe i duha cjeline. Oni će nastojati, da slobodu mišljenja i djelovanja, koju im daje Organizacija, naplate time, što će još jasnije i uvjerljivije manifestirati sve što sjedinjava i veže. I to je osvojenje duhova, vlastitih naših duhova, a za jedinstvo i snagu organizacije.

Ne unosimo u mjesec ijar nijednu novost u programu. Ali od svih cijonista očekujemo duhovnu osjećajnu koncentraciju na idejne osnovke našega programa, koji je vazda isti: preporod zemlje, naroda, jezika i kulture. Kakav je odnos prema Organizaciji, takav valja da bude odnos prema Zemlji: živ i ličan vez. »Behol dor vador hajav adam lirot et acmo...« Svatko je dužan, da se, za svoju osobu, tako vlada kao da učestvuje u iseljenju i izgradnji Erec Jisraela. Duh halucijata, duh habšare su osnovni elementi svakoga vladanja. Oni određuju maksimalnu mjeru lične predanosti, oni su osnovke naziranja, u kojem treba da se odgoji naša omladina. Oni su kamen kušnje za svako djelo.

Cijonističko djelo pojedinca jest nacionalno prožimanje njegove osobnosti, jest predanost u naziranju, predanost u stvarnom djelanju. Teško i veliko gospodarsko djelo, koje mora da izvede Organizacija izgradnjom Palestine, pomakla je materijalni momenat jače u procelje cijonističkih dužnosti. Bilo bi neispravno, da degradiramo vrijednost i čast materijalnog prinošenja, iz kojega rastu najvredniji produkti izgradnje, nepravedno bi bilo reći, da je njihne cijonizam spao na »stvar noveca«. Novac, što oslobadja tlo za narod, je oplemenjen dar i oživljenjem maasera kao principa lične obaveze dodala je Organizacija etским vrednotama cijonizma i jednu novu vrednotu visokoga stepena. Ali nitko se novcem ne može otkupiti od duhovnih i materijalnih obaveza cijoniste. Novac bi nas učinio siromašnijima, kad se ne bi gradilački idealizam Erec Jisraela, koji se gradi, trudio, da ga učini plodnim. Cijonistički galut mora da se s potpunom ozbiljnošću istinske obnove volje pokaže dostojnim ovoga stvaralačkog idealizma. Tako valja da Mjesec Cijonističke Organizacije provede izjednačenje. Važan, životni rad za fondove ne smije se prekinuti. Ali se mora vršiti u cijonističkoj atmosferi ojačane svijesti o idejnoj dužnosti svakoga cijonista da stvarno i gradilački radi.

Vrijeme je i suviše ozbiljno i suviše je već uznapredovalo, a da bi se smio staviti ovakav zahtjev, koji se ne bi vršio bez svoje najvažnije stvarne sadržine. Riječ o oživljavanju Organizacije i produbljenu cijonizma danas je besmislena, ako nije povezana strogim i visokim zahtjevom hebraizacije. Ništa ljudsko ne valja da bude tuđe cijonizmu, ali prije svega ništa židovsko! Hoćemo li opet probuditi duh našega naroda i navesti ga na veliko čovječje djelo, valja da znamo, da će se taj duh preporoditi prije svega u našem jeziku. Ovaj preporodjaj jest podjednako djelo i zadaća cjeline i pojedinca.

CIJONISTE!

Mjesec ijar jest vremenom ograničen simbol neprestane dužnosti. On je mjesec pouke i učenja! Mjesec ispita i brojanja! Mjesec cijonističke afirmacije!

Jerusalem-London, u nisanu 5686.

Egzekutiva Svjetske Cijonističke Organizacije.

Pismo iz Rumunjske

Židovi i politički život u Rumunjskoj. — Izbori za rumunjski parlament i židovski birači. — Proces političke emancipacije rumunjskih Židova. — Izbjeglice u Besarabiji. — Poziv dr. Weizmannu.

E. M. Braila, krajem marta.

Židovstvo Rumunjske iako veliko brojem i snažno po bogatom židovskom životu, ne može da se valjano očituje kao punovažan faktor i da zbog regulacije svojega lošeg položaja u zemlji odrešito zagradi u javni život. Židovstvo Velike Rumunjske je veoma heterogeno. Dijeli se u glavnome na tri skupine: Židovsko pučanstvo predratne Rumunjske (Regat), Židovi nekadašnjih mađarskih krajeva i židovsko pučanstvo u Bukovini i Besarabiji. Jedan je od najosnovnijih problema židovskoga pučanstva u današnjoj Rumunjskoj, da se okupi u skupni židovski tabor i da uzgoji jače svijest o potrebi sjedinjenja svih Židova u Rumunjskoj. Posljednji prepadi rumunjskih studenata u Regatu na židovsko pučanstvo, koji su doveli do zatvaranja univerza u Bukareštu i Jassy-u samo su oštar odraz općenite atmosfere u zemlji. Opće židovska organizacija Regata pod imenom Unionea Evreirul, obilježena je labavošću svojih asimilantskih i bojažljivih osnivača i sigurno je, da ne može ovakova, kakova jest, a ne će i nikada moći učiniti ono, što Židovima u Rumunjskoj treba. Za ovakova šta morala je inicijativa doći iz tabora, koji je uspravniji i odrešitiji u borbi za židovska prava.

Nedavno su u Rumunjskoj provedeni općinski izbori. U njima su Židovi istupali kojekako. U Transilvaniji se u većini mjesta prevariše u računu pošavši u izbore kao i Mađari uz tadašnju još vladinu liberalnu stranku. U Regatu učestvovali su Židovi u izborima bez određene orijentacije. Najmarkantniji je istup Židova u Bukovini, jednom dijelu Besarabije, a naročito u glavnom gradu Bukovine Cernauti (Cernovice). Tu su Židovi ušli u izbore kao punovažan faktor. Nijesu doduše istupili samostalno, s posebnom listinom, nego su se udružili s većim opozicionim strankama u Blok Opozicije. U taj je Blok naime ušla Židovska Jedinstvena Stranka, kojoj je na čelu mnogo cijenjeni židovski radnik u Cernauti dr. Mayer Ebner. Na listini Bloka za grad Cernauti imali su Židovi 9 kandidata na dobrim mjestima. (Dr. Mayer Ebner na drugom mjestu, a rav. B. Flemminger na šestom. Nosilac listine bio je sveučilišni profesor dr. Radu Sbierea). Opozicija je u većini mjesta u Bukovini pobijedila, a naročito je mnogo uspjela u samoj Cernauti. Predsjednik židovske bogosti, općine u Cernauti dr. Straucher, koji se već ranije odijelio od židovske stranke, prikrpio se vladinoj stranci, ali nije ni tako mogao da zaustavi opadanje svojega prestiža među židovskim pučanstvom. Židovska Jedinstvena Stranka prosljeđujući smjer svoje politike, a osokoljena uspjehom izdala je parolu istupanja Židova u izborima za rumunjski parlament.

Egzekutiva Žid. Jedinstvene Stranke u Cernauti zaključila je na prijedlog dr. Mayer Ebnera, da se sazove konferencija svih židovskih političkih organizacija u Velikoj Rumunjskoj, da se ustanovi jedinstveni postupak svih Židova u Rumunjskoj povodom izbora za parlament i da se odredi taktika, koja se ima provesti, kako bi u parlament došlo što jače zastupstvo rumunjskih Židova. Konferencija će se jamačno održati u Bukareštu. Budući da je za ovakav istup potreban pouzdan statistički materijal pozvane su židovske općine da pripošalju egzekutivi Žid. Jedinstvene Stranke u Cernauti svoje statističke podatke.

Kralj Ferdinand je dao mandat za izbornu vladu popularnom generalu Avarescu, šefu takozvane, inače malobrojne, Nacionalne Stranke. Vlada je stvorila zaključak, da raspíše izbore za 25. maja. Zasada se ne može još mnogo da kaže o uspjesima nastojanja da se Židovi u čitavoj Rumunjskoj okupe u svoj tabor, kako bi što snažnije mogli da suzbiju svu nepravdu, koja im se nanosi. Inicijativa je potekla od ljudi, koji su prokušani borci i ustrajni radnici. Tu ima dovoljno garancije, ali se ipak čini, da će jednim mahom, u mjesec i po dana, biti veoma teško polučiti što se želi, jer su Židovi naročito u Regatu politički veoma nevaspitani. Zna se, posvuda se to vidi, kako gotovo sve stranke u izborima vabe k sebi narodne manjine, a naročito Židove. U Rumunjskoj zbog političke nevaspitanosti većine pučanstva, redovno pobjeđuje u izborima ona stranka, koja je na vladi. Tako je i Bratianu provodivši izbore mogao uvećati svoju tako zvanu Liberalnu stranku, za svega na nešto preko 200 poslanika.

General Avarescu ima da pokaže svoje i u pogledu suzbijanja antisemitizma. Židovsko se pučanstvo mnogocemu nada: od zamjene vlade Liberalne Stranke, koja je korumpirala upravu do veoma velikih mjera, a antisemitizam svojom pasivnošću sama potpomagala, s vladom generala Avarescu-a. Stoji mnogo baš do taktike Avarescuove vlade, kuda će u izborima Židovi Regata. Kad se stvari dalje razvijaju moći će se o čitavom tom pitanju kazati što god određeni. Svakako valjo akcentuirano zabilježiti, da je započeo proces političke emancipacije rumunjskih Židova, proces, koji će jedini moći da riješi neodrživo stanje u kojem se nalazi židovsko pučanstvo Rumunjske.

*

Pored svega rada »Komiteja za pomoć Židovima u Besarabiji« stanje je Židova u toj zemlji veoma loše. Židovski poljoprivrednici, kojih u Besarabiji imade mnogo stradali su veoma od velike nerodice u prošloj godini. Usto ima u Besarabiji golemi broj bjegunaca iz Ukrajine, koji

FRANCUSKI KOMUNIKE O BORAVKU DE JOUVENELA U PALESTINI.

Paris, 2. aprila (JTA). Francuski Vrhovni Komesar u Siriji de Jouvenel stigao je u Bajrut na povratku sa svojega puta u Jerusalem. Kao posljedica razgovora između de Jouvenela i palestinskoga Vrhovnoga Komesara lorda Plumera izišao je ovaj službeni francuski komunik: Vrhovni Komesar Palestine i Sirije posavjetovali su se o mjerama, koje bi mogle da posluže što bržem rješenju pendentnih pitanja, a jednako su razgovarali i o organizaciji redovnih odnošaja u pitanjima mandatarnih područja. Potpuno su se sporazumjeli u tome, da tijesna veza između predstavnika obadvojice mandatarnih zemalja daje mnoge koristi, pa su detaljno utanačili sistem direktnih odnosa između obadvojice Vrhovnih Komesara.

Razgovor Weizmanna s de Jouvenelom.

Jerusalem, 4. aprila (JTA). Dne 31. marta uveče sastali su se predsjednik Svjetske Cijonističke Organizacije dr. Hajim Weizmann i Vrhovni Guverner Sirije Henri de Jouvenel.

PALESTINA U ENGLESKOM BUDŽETU.

London, 4. aprila (JTA). U objavljenom budžetu za vojne i policajne izdatke i ostalu službu u kolonijama i domovima Velike Britanije figurira i stavka od 342.000 funti za obrambenu službu u Iraku i Palestini. Ukupna svota za obrambene čete i obrambenu službu u Iraku i Palestini iznosi 4.455.000 funti, a od te svote otpada na sam Irak iznos od 1.112.000.

Za plaće i izdatke Vrhovnoga Komesara predviđena je svota od 25.000 funti, 108.000 funti predviđeno je kao pomoćni dodatak za transjordanšku pograničnu službu i 92.000 funti kao dodatak za administrativne izdatke u Transjordaniji.

SUDJELOVANJE ŽIDOVA U OBRANIČKOM KORPUSU PALESTINE.

London, 4. aprila (JTA). Na sjednici Donje Kuće stavio je Colonel Wedgwood upit na ministra kolonija, da li već može reći što god definitivno o sudjelovanju židova u palestinskoj žandarmeriji.

Ministar kolonija Amery je odgovorio: uzimam, da se pitanje odnosi na namjeravani novi obranički korpus. Vijesti, da će Židovi od toga biti isključeni nije istinita. Stanoviti broj Židova, koj su momentano u službi žandarmerije, već je izvješan za korpus. Budući da je ovaj sada određen za službu u Transjordaniji, ne će broj Židova biti u njem velik. Plan Vrhovnog Komesara o reorganizaciji žandarmerije predviđa uvećanje palestinske policije. Židovski članovi dosadašnje žandarmerije, koji ne će biti preuzeti u pogranični korpus, pripasti će proširenoj policiji.

Colonel Wedgwood pitao je dalje: hoće li nova policijska trupa biti vojnički opremljena ili ne?

Ministar je odgovorio: zemaljska policija predstavlja oružanu snagu; da li je to i gradska policija, to ne znam.

RAHELIN GROB OPLJAČKAN.

Velika ogorčenost u Palestini.

Rahelin grob na putu između Jerusolima i Hebrona, u blizini Betlehema, kamo hodočaste vjernici sa svih strana svijeta, okrađen je ovih dana od provalnika. Provalnici razorili su jedan dio grobnog zida, provalili u nutrinu groba i ukrali dragocjene zavjese, darovane od vjernika. Dio je starih zavjesa razderan. Vijest o obežanjenju Rahelina groba izazvala je u cijeloj Palestini ogorčenost. Policija energično traži za počiniteljima.

ovdje skapavaju već 3 do 4 godine. Ni Savez Naroda nije učinio ništa određeno, da spase ove gomile stradalaca. Kompetentna rusko-rumunjska komisija, koja se u glavnome bavi pitanjima o Besarabiji vijećala je ovih dana na nekoliko sjednica o regulisanju pravnoga položaja ukrajinskih bjegunaca u Besarabiji. Prema zaključcima te komisije imaju se te izbjeglice dijeliti u tri kategorije i to: 1. Na izbjeglice, što imaju u Besarabiji svoje rođake, koji su rumunjski državljani; 2. na izbjeglice, što hoće da se vrate u Rusiju. Ovim će se podati sve moguće olakšice za emigraciju, samo je tragična teškoća u tome, da je lakše napustiti jednu zemlju, nego ući u drugu. Ministarstvo izvanjih poslova je obećalo, da će se pobrinuti za regulisanje stanja ove kategorije ukrajinskih izbjeglica. Ne znamo, je li opravdano vjerovati u ovo obećanje više nego u sva dosadašnja.

*

Cijonisti u Transilvaniji i u Regatu pozvali su dr. Weizmanna, koji sada boravi u Palestini, da za svog puta nakon povratka iz Erec Jisraela posjeti i Rumunjsku. Imade mnogo vjerojatnosti, da će se dr. Weizmann odazvati ovom pozivu, jer cijonistički život, koji se stao bujno razvijati naročito u Transilvaniji, a i rad za Keren Hajesod traži jakog poticaja, koji bi naročito mogla dati baš ličnost dr. Hajima Weizmanna. Rad za Keren Hajesod spriječio je u dobroj mjeri naopaki, neevropejski postupak rumunjskih vlasti u Bukovini, koje su protjerale iz zemlje emisara Glavnog Ureda Keren Hajesoda iz Londona. Jednako su vlasti bile izagnale i Jabotynskoga. U tom se je naslućivao korak nekih asimilantskih krugova u Bukareštu, a govorilo se da su tu umiješane, ne stvar s delegatom KH desila u Bukovini, protucijonistički krugovi, koji su se jednim dijelom bili okupili oko dr. Strauchera. Svakako je bilo po srijedi nečije strahovanje, da »cijonistička agitacija« ne bi izazvala protuzidovske reakcije.

Cijonistički krugovi u Cernauti, također su pozvali dr. Weizmanna neka bi, ako dodje u Rumunjsku posjetio i Cernauti, pa očekuju definitivni odgovor.

TREĆA SVESVJETSKA KONFERENCA HEHALUCA.

Dne 21. marta uveče započela je u Dancigu treća svesvjetska konferenca »Hehaluca«. Na konferencu je stiglo oko 30 delegata iz Palestine, Amerike, Litve, Poljske, Rumunjske, Galicije, Njemačke i Austrije. Tečajem konferencije stigli su i delegati iz Rusije. Ispred Egzekutive »Hehaluca« u Palestini prisustvovali su konferenciji Ben-Gurion i dr. Arlosoroff. Konferenciju je otvorio predsjednik svesvjetskoga »Hehaluca« Bogdanowsky hebrejskim govorom. Rekao je da je »Hehaluc« najaktivniji element u Cijonističkoj Organizaciji, ali da Cijon. Organizacija nije posvetila toj organizaciji halučkoga pokreta svu potrebitu pažnju.

Nakon obavljanih formalnosti održao je Bogdanowsky generalni referat, a iza toga su članovi delegacija iz svih zastupanih zemalja referirali o stanju halučkoga pokreta kod njih. U Galiciji ima sada 2400 organizovanih halucim. U posljednjoj godini je uz pomoć galickoga »Hehaluca« otpremljeno 100 halucim iz Rusije u Palestinu. U Njemačkoj je 1000 halucim organizovano u »Hehalucu«. Zbog teških ekonomskih prilika u Njemačkoj teško će moći pokret uznapredovati. Emigranti iz Njemačke u Palestinu su gotovo isključivo halucim. Praktična se naobrazba provodi savjesno. U Poljskoj ima »Hehaluc« 12.000 članova. Zemljoradnja se uči na posjedima Židova i nežidova. Karakteristično je, da su nežidovski posjednici zemlje u toj stvari susretljiviji. Prosječno odlazi iz Poljske u Palestinu svakoga mjeseca oko 150 halucim. U Češkoslovačkoj je 480 halucim u tamošnjem »Hehalucu«. U Litvi ima 700 pasivnih i 300 aktivnih članova, koji se u kooperativnim grupama (jednako kao i u Njemačkoj) spremaju za Palestinu.

Slijedećega dana stigli su na konferenciju delegati iz Rusije, kao predstavnici 9000 organizovanih halucim.

Ben Gurion referirao je o stanju u Palestini. Iznio je brojke o radništvu u Erec Jisraelu. God. 1923. bilo je u Zemlji 8.200 radnika (žid. pučanstvo brojilo je te godine 85.000 duša), danas ima u Zemlji 180.000 Židova, a od toga 20.000 strukovno organizovanih radnika. Tome valja pridodati oveći broj radnika, koji nije organizovan u općoj žid. radničkoj organizaciji. Valja mnogo požaliti, što se ne može više zemljišta kolonizirati. Ben Gurion je zatim razložio gospodarsku situaciju i naglasio potrebu, da se čitav narod privuče radu.

Na narednoj sjednici referirali su delegati iz Rusije o radu »Hehaluca« u Sovjetskoj Uniji. Iza toga održao je dr. Arlosoroff referat o gospodarskim prilikama u Palestini, a Ornstein o odnošaju »Hehaluca« prema židovskom omladinskom pokretu. Na ovaj se referat nadovezala odušla debata pa je naročito raspravljen odnos »Hehaluca« prema Hapoel Hacairu.

Na konferenciji je vladao jedinstveni nazor, da »Hehaluc« mora biti izgrađen na osnovici kolektivizma i kibuca. Govornik Hapoel Hacaira izjavio je, da će njegova organizacija ući kao integralan dio u »Hehaluc« ako joj bude zagaranтована autonomija. Protiv toga bio je zastupnik Poale Cijona. U centralni komitej izabrani su: Bogdanowsky, Tabenkin, Tartakover, Haft, Dobkin i Guthelf. Trojica od ovih su članovi Poale Cijona, a ostali pripadaju raznim drugim grupama. Stvoreni zaključci odnose se na konstituciju »Hehaluca«, na problem novčane pomoći oko emigracije u Palestinu i na propagandu u galutskim zemljama. Zaključeno je zatražiti od ICA-e, da daje svoje zemljište u Palestini za kolonizaciju članova »Hehaluca«.

Nakon šestidnevna zasjedanja zaključena je konferencija dne 28. marta. Završne govore održali su dr. Arlosoroff i Bogdanowsky.

Louis Marshall daruje za drajv Jointa 50.000 dolara.

New York, 4. aprila (JTA). G. Louis Marshall darovao je za pripomoćnu akciju Joint Distribution Committee-a 50 hiljada dolara. Jednaku je svotu dao i Benjamin Winter. Paul Beerwald dao je u istu svrhu 30.000 dolara.

Manifestacija za cijonizam u Parizu

Proslava godišnjice otvorenja Hebrejskoga Univerziteta. — Svečani zbor u Palais d'Orsay. Sokolov predsjedatelj zbora. — Predaja diploma ministrima Painleve-u i de Monzie-u o njihovom upisu u Zlatnu knjigu KKL. — Govori Justin Godarta, Paul Painleve-a, Anatol de Monzie a, Fernanda Corcosa i Nahuma Sokolova.

(Poseban izvještaj naših M. S. i E. G. pariških dopisnika).

Paris, 30. marta. Uprava Keren Hajesoda i Keren Kayemetha za Francusku u zajednici s udruženjem »France Palestine« (udruženje Francuza prijatelja izgradnje žid. narodne domaje, kojemu je pokrovitelj predsjednik Francuske Republike g. Doumergue) priređuje dne 1. aprila u Palais d'Orsay svečanu proslavu prve godišnjice, otvorenja Hebrejskoga Univerziteta u Jerusolimu. Govorit će Paul Painleve, bivši ministar predsjednik i sadašnji ministar rata, Anatol de Monzie, bivši ministar prosvjete u vladi g. Painlevé-a a sada ministar za javne radove, Justin Godard, bivši ministar, član francuskoga parlamenta i predsjednik društva »France-Palentine« i Fernand Corcos, advokat apelacionog sudišta (Avocat a la Cours d'Appel). Tom zgodom predat će se ministrima Painlevé-u i de Monzie-u diplome o njihovom upisu u »Zlatnu knjigu Keren Kayemetha«.

Paris, 30. marta. Vaš dopisnik saznaje u pariškoj Upravi KKL, da je predsjednik Cijonističke Egzekutive g. Nahum Sokolov najavio svoj dolazak u Paris i da se odazvao pozivu, da predsjedava svečanom zboru u Palais d'Orsay.

ZBOR U PALAIS D'ORSAY.

Paris, 1. marta. Misao, da se širi cijonistička ideja među kulturnim narodima uhvatila je dobar temelj u Francuskoj, prem je duh židovske nacionalnosti ovdje slab. Židovi u velikoj većini gotovo su posve asimilirani i smatraju izdajom »otudjenje« od francuske nacije. Francuzi dugo nису mogli vjerovati da bi ovako rasijan narod kao Židovi mogli stvoriti nešto kompaktno zajedničko, svoju zemlju. No francuski duh, koji je vodio već nekoliko borba za čovječanska prava, ubrzo je shvatio, što znači renesansa židovskog naroda, obnova Palestine. Od 1918. god. francuski političari znaju što je cijonizam, pristaju otvoreno i muževno uz nj, postaje »inkarnacija našega uspjeha« (kako je to divno kazao Sokolov) prigodom prošlogodišnjeg otvorenja hebrejskog sveučilišta, kad je starina Charles Gide sa Sorbonne i College de France-a zastupao na Skopusovu brdu oficijelnu Francusku i kad su ostale ličnosti ovdje u Parizu dale oduška svom iskrenom oduševljenju za djelo, koje poduzeše Židovi-cijoniste za ovaj sveukupni narod. Sjećajući se tih dana gotovo i nijesmo vjerovali da bi ovogodišnja proslava mogla biti još impozantnija, te da bi na mnogo efikasniji način mogla reći javnosti, da su političari ovakvog ranga kao Painlevé i de Monzie priznali pravednost i ispravnost cijonističkog djelovanja, da će na ovako ljudski način odati poštu svemu onom uzvišenom što se zove judaizam. Keren Kayemeth Leisrael koji je naš najvažniji kolonizacioni instrument našao je odličnu zgodu da iskaže svoju zahvalnost za ovo iskreno shvatanje te da ih upiše u »Zlatnu Knjigu obnove Židovstva« predavši im preko Sokolova diplome o toj časti. Te diplome ne mogu nikako da nadomjesti hvala ovim svjetskim političarima za njihovo pristajanje, pomaganje i propagiranje cijonističke ideje u visokim političkim krugovima savremene Evrope te u francuskoj javnosti.

I pored neznatne propagande počeo već oko 7 sati masa ljudi kretati prema velikoj i elegantnoj sali u Palais d'Orsay tako, da je već oko 9 sati dvorana bila zaposjednuta masom od preko dvije tisuće slušalaca, dok je stotine ljudi moralo ostaniti pred zgradom. Posjetnici priredbe ne bijahu obaviješteni o dolasku Sokolova, pa su to više i ugodnije bili iznenađeni i oduševljeni kad su se oko pola 10 u razdražano odobranje uspeli na tribinu odličnici predvođeni našim premijerom. Cijela dvorana puna Židova francuskih i stranih te dobrimbrom ne židova oduševljeno je pozdravljala muzeve, koji će da kažu večeras ono što osjećaju za židovstvo, za Palestinu. U prvim redovima ima mnogo Židova ratnih i invalida. Sjaj njihovih odlikovanja i veselje njihovih mutnih lica odaju nam radost koja se radja u duši francuskih Židova, kad zastupnici republikanske vlade daju počast onome, što je u drugim »nečovječnim« zemljama (kako reče de Monzie), još i dana sramota. Justio Godart, simpatičan, neobično simpatičan prosjedi starina, tip Francuza slobodnog i pravednog govori mirno i oduševljen. Njegov glas odaje potpunu iskrenost. Publika ga pozdravlja radosno, a on mirno i promišljeno govori, što je njemu kao Francuzu i čovjeku na srcu. Paul Painlevé, tip Francuza ne toliko političara od zanata, koliko čovjeka sa ljudskim osjećajima, neobično dirnut već od prvih pozdrava, govori kratko i potresno. Svršetak svojega govora izrekao je toplo i uvjerljivo, a odobranje i oduševljeni burni poklici kanda nijesu htjeli prestati. Anatol de Monzie izgleda više kao učenjak, koji govori iz nutrinje svoje o rezultatima svojega dugogodišnjeg razmatranja. Pričanja o njegovu putu do postanka filocijonistom odaje nam mislioca slobodnog i revolucionarnog. Naglasio je svaku činjenicu, koja ga je prisilila, da prizna djelo koje je započeo cijonizam. Iz očiju i gesta sijeva mu iskrenost kojom je izrekao oduševljenoj masi pripravnost francuskih političara ljevice za svaku pomoć pri izgradnji započetog djela. Fernand Corcos, sefardski Židov iznenadio je neobičnom savršenošću svog govora prisutne. Ima nekih ideja, s kojima se nisu slagali baš svi prisutni, ali uvjerljivost i ispravnost, vatra i snaga većine izrečenih teza učinile su njegov govor središtem cijele večeri. Ono što je de Monzie kao katolik i Francuz kazao Židovima, to je Corcos kao izraelita i Francuz kazao Francuzima. Corcos, i ako nije »nacionalan« Židov, oduševljen je neopisivo uspjesima u Palestini i eto to je razlogom da on visoki državni činovnik i advokat već dulje vremena vodi propagandu na francuskom jeziku. Ne toliko za cijonizam, koliko za Palestinu.

Sokolov, junak ove večeri, bio je potpun odraz apolunoga cijonističkoga uvjerenja. Židovske linije njegova je pravi židovski gest, i židovski humor uzdigao je zamoranu publiku da je oko pola noći entuzijazam dostigao kulminaciju pa klicanjima i pljeskanju gotovo ne bijaše kraja.

TOK ZBORA.

Sokolov je kad predsjedatelj otvorio svečanost u 10 i pol sati i podijelio riječ predsjedniku društva »France-Palentine«.

Justin Godart-u

koji je toplim i uvjerljivim riječima ponajprije opisao djelo koje je dosada odbor France - Palestine izvršio. Svi slojevi francuskoga pučanstva, najslobodumniji duhovi i najplebniji poklonili su se velebnom djelu koji poduzeše Židovi u prošlog doba. Broj članova odbora i pristalica je već veoma bio jatan, činjenica, koja imade možda mnogo veće značenje nego što se misli. Ove večeri dodjismo amo da odamo čednu poštu dvojici ljudi, koji su vazda bili pristaše cijonističke ideje. Ta dva čovjeka su gospodin Painlevé (burno odobranje) i gospodin de Monzie (oduševljeno odobranje). S oba ljudi danas prihvaćaju cijonizam. Židovi i nežidovi promatraju pažljivo djelo, koje se zbiva. Ali ne gledaju samo, nego i rade. (Odobranje). Jedni, Židovi, jer su članovi i mase. Oni rade iz uvjerenja. A ostali, nežidovi, vođeni hebrejskim duhom (esprit humanitaire) da pomognu narodu toliko proganjanim. (Odobranje). Židovstvo Francuske promatralo je cijonizam sa nekim nepovjerenjem, a mi nežidovi, moramo da interveniramo da se rasplamsa vatra koju još nije posve utrnula. Danas je ta vatra još u svojoj najvećoj jakosti i mi nežidovi imademo još zadaću da čuvamo tu vatru, jer ona ne čini požar i ne škodi nikome; to je vatra, što gradi i koja je integralni dio vatre cijelog čovječanstva (Pljesak). Moli prisutne francuske Židove da ne ostanu neutralni prema cijonizmu i da rade zajedno sa nežidovima tako da se poduzeto djelo uzdigne na čast, a rezultat na sveopću korist svima suradnicima. (Burno odobranje i pljesak).

Sokolov podijeljuje zatim riječ

ministru Paul Painlevé-u.

Još nije ni ustao da prozbori a dvorana ustaje i frenetično pozdravlja velikog prijatelja cijonizma. Jedva se je etuzijazam na čas smirio i Painlevé reče:

»Ovaj pozdrav podiže u meni neopisivi osjećaj onih dana, kad sam otvoreno pristao uz novi židovski pokret. Ova manifestacija je najveća čast za rad, koji je učinjen za Židove. Sjeća se dana, kad je bio ministar predsjednik i postao pristaša cijonističke ideje. Ako Englezi imadu zasluga za ispunjenje djela, to Francuzi bez sumnje imadu pravo da se izvojsite prvo mjesto inicijative. (Pljesak). Pažnja koju posvećuje Francuzi cijonizam nije nova stvar. Francuski narod nosi u svojim grudima konijen savršene vanpartajičnosti i prirodne tradicije. Francuski narod uvijek je pripravno susretao svu pokrete za slobodu! To je zemlja velikih revolucija, a nema možda naroda, koji je tako brzo dopustio iznositi sva mišljenja, sve religije, sve filozofije! Uvijek je bilo zlobnih ljudi koji htjedoše posijati sjeme antisemitizma. Čvrst osjećaj za slobodu i jednakost u Francuskoj uvijek ih je žestoko odbio pa propadoše u svojim nastojanjima (Pljesak).

Mnogi misljahu da je cilj, što ga postaviše Židovi samo utopija, a proroci »nesreće« da ne će moći ispuniti planove. A gle, što se zbilji! Židovi su tražili teorije, dali su se na posao i dandanas došli su do tog velebnog rezultata, da mogu pokazati čovječanstvu sveučilište, koje je ravno svim sveučilištima na svijetu. Vrlo dobro! U zemlji židovskoj, na jeziku židovskom, među institucijama židovskim, među školama židovskim ostvarit će se plan cijonista. Ja vas molim, da pomognete ovom sveučilištu dovinuti se do najvišeg stupnja da se rezultat židovske civilizacije uzmožne ujediniti sa civilizacijom Zapada! (Dvorana ustaje. Pljesak i dugotrajno odobranje i klicanje).

Riječ dobiva

advokat Fernand Corcos

koji želi prikazati praktični duh francuskih Židova. Oni su dali dokaz za svoje pristajanje cijonizmu. Židovi Francuske su pripravnici učiniti sve za širenje cijonističke ideje, pa ako treba ići sve do Saveza Naroda, da se dom gradi, jer ova gradnja nije samo nužda Židova već i sveukupnog čovječanstva. (Pljesak). Ovdje pred predstavnicima francuske vlade izjavljujemo da smo dobri Francuzi i da radimo za Palestinu za židovsku budućnost. Balfourova deklaracija predviđjela je nesamo ispunjenje projekata nego i zaštitu sadašnjih stanovnika Palestine. Put koji treba proći pun je teškoća, ali ova veličajna masa mladeži može da izvrši i više nego što je jedna nemogućnost! (Odobranje). Mi imademo mnogo neprijatelja, u prvom redu same Židove. Ima ih mnogo, koji kažu: djelo je antireligiozno, a drugi: uskogrudno i konzervativno. I dolaze među nas da se bore za svoje ideje. Rabini vođe Židove na puteve religiozne, a filozofi se trude da stvore slobodne mislioce. Bit će u Palestini škola, rabini naći će isto tako teren za svoj rad kao i lajci i filozofi, jer Palestina je zemlja slobode i sveukupnog napretka (Pljesak). Ima ih koji kažu: vi ste nacionalisti, bit će na svijetu jedna nacija više, dodat ćete nešto više oružja i topova za ovu groznu ratnu muziku. Ali nje tome tako. Haluci daju dokaz da se može graditi i bez rata i bez krvi. Židovi Palestine nisu imperijaliste kako im se predbacuje. Zar su imperijaliste oni divni stanovnici Nahalala, koji žive u savršenoj harmoniji i čiji je cilj: raditi, raditi? (Odobranje). I u tome je simbol

pretka univerziteta kojega godišnjicu danas slavimo. Židovska domaja je dopuštenje i zahtjev! Dozvola daje mogućnost gradnje a zahtjev traži gradnju. To je dokaz židovske snage. Najčasniji muševci francuski su na našoj strani i podržavaju naš posao, oni su oštri kritičari, ali mi znamo da za njihovu pažnju. Ako ostali narodi mogu biti ponosni možemo to biti i mi. (Pljesak). Ako su Englezi dali Shakespeara, Njemci Goetha, a Francuzi Racinea, i mi Židovi dali svijetu velikih ljudi, a i još ćemo ih dati. Nerazumjeti Židove jučer bijaše grijeh, a danas je to grijeh, zauvijek bit će grijeh ška. Francuzi će nas razumjeti u prvom redu, ako ne će da im se vrata historije zatvore za njih. (Odobranje. Pljesak). Iza ovog govora dobiva riječ

minister Anatole de Monzie

zahvaljuje sazivačima svečanosti, što su ga pozvali da nastupuje i uzme riječ ovdje pokraj Sokolova (odobranje klicanje). Svu zaslugu za živo interesovanje i odobranje cionizma kod nežidova ima gospodin Painlevé (frenetičko klicanje). Mi nežidovi postali smo pomalo prijatelji cionizma. Odlični prijatelj gospodin Corcos imade pravo, kad tvrdi, da je danas grijeh, ako se ne shvaća židovski narod u svom cjelini. Oni kao i svi drugi narodi imaju pravo na zemlju. Sjeća se onih dana, kad je postao prijateljem cionizma. Naše skupština u nekoj posve maloj dvorani u Rue Lauscy. U ulici u IV. kotaru u kojem imade mnogo istočnih Židova. Op. Ur.) godine 1918. U isto doba kad je Wilson bio najizjastički dočekan od čitavog Pariza, kad njegov put bio je pravi trijumf, u isto vrijeme mali broj nas poštivača i vernika stvorismo bazu za ovu večer ovdje (klicanje). To me je onamo vodilo ne bijaše nikakav filosemitizam niti iniscijencija na entuzijazam, koji uživamo u našoj mladosti Dreyfussa. Bio je to naravno rezultat čisto ljudskih osjećaja. Razumio sam onda pravednost, da i Židovi imadu svoju zemlju. Uvijek imade tek maleni krug slobodoumih ljudi, ali već isprva razumiju sve ideje o slobodi. Ovi ljudi mogu biti duhovni centar. Zakonodavci mogu da povuku granice fronte ali problem nije time riješen. Tako je to i kod nas. Oni imadjahu svoje ljude, svoj duhovni centar, ali još 1918, i rekoše: Nije nama dosta sloga i harmonija duhovna, dozvolite nam da si pribavimo zemlju da dademo konkretniji oblik našim nastojanjima. I ne htjedose da osvoje zemlju krvlju nego radom. Cionizam je polarizacija ideala naša Židovstva. Kad se je radi o provedbi njihovog programa, rekoše Francuzi: Evo nas takodjer, da učestvujemo kod vas djela. Tražili su političare, koji će im pomoći: evo, i mi smo bili tu! (Burno odobranje, i klicanje) jer mi učestvujemo kod svih pokreta za slobodu (Pljesak). Nije to bila nikakva poezija ni romantika ni kinematografija što su nam dali ovi divni Židovi (ces magnifiques Juifs) Sokolov i Fleischnann (Povici Živio i pljesak). To nisu sanjari nego pravi političari. A čast narodu koji ima ovakove državnike još je nego što posvema imade svoju zemlju! (Frenetično odobranje).

Francuski narod je pun kontradikcija. On je često narod koji se bori protiv navala i šovinizma ali uvijek otvoren za oslobodilačke borbe, za plemenita nastojanja. Čudna pojava: bješe se došlo isprva da je među nama katolicima Francuzima bilo malo cionista (plus sioniste) nego među stanovitim Židovima. Ali ovi »nevjernički« Židovi bili su obuzeti i zahvaćeni namjerom i djelom, što su im se odigrali pred očima, vidjeli su u maloj skoro nepoznatoj zemlji na jednom gotovo nezna-

nom brdu Skopus nastaje univerzitet. Univerzitet, koji je simbol opće čovječanskog napretka, znanstvenih istraživanja. Cijeli svijet ima da se pokloni pred tim djelom i pred njegovim inicijatorom odličnim Englezom lordom Balfourom (burni pljesak i odobranje). Budio se neki mali »ljubomora« za nas Francuze, da uz lorda Balfoura ne bi stajali i naši zastupnici, da kažu naš pristanak uz pravedno djelo. Domaja židovska razvija se i razvijat će se nadalje pred očima svih Židova i nežidova prijatelja cionizma kao što su Justin Godart, Paul Painleve i drugi. (Dugotrajn pljesak).

Iza ovog govora koji je poluoficijelno kazao pripravnost sadašnje francuske vlade za diplomatsku pomoć Cionističkoj Organizaciji, dobiva riječ gosp.

Fleischmann, predsjednik odbora za KKL za Pariz,

pozdravlja ministre i čestita im na časti kojom ih je odlikovala Centrala Keren Kayemetha u Jerusolimu upisavši ih u zlatnu knjigu. Sokolov je zatim predao ministrima Painlevé-u i de Monzie-u diplome i srdačno se s njima rukovao, cijela dvorana ustade i zapjeva Hatikvu. Odobranju ni kraja.

Da se večer završi sa iskrenim priznanjima sa oficijelne strane Cionističke Organizacije te da prisutni cioniste osjete potpuno da je izrečeno ono što osjećaju za ove ugledne muževe, oko pola noći, kad je već strpljivost mnogobrojne publike bila dobrano zadovoljena vatrenim govorom Corcosa i političkim oduševljenim govorom de Monzia, a razdražanost dosegla vrhunac, uzeo je riječ predsjednik Cionističke Egzekutive g.

Nahum Sokolov:

U velikoj sam neprilici. Prvo: osjećam se između dva kontinenta, Amerike gdje sam bio i Južne Afrike kamo za par dana krećem. Tamo sam držao do sto govora a ovamo sam došao da čujem. Nakon govora ministra rata Painlevé-a, ministra de Monzia, nakon divnog govora našeg Corcosa i odličnog Justina Godarta (kod svakog imena publika kliče i plješe) ni nemam što da kažem. I ne ću mnogo da govorim sada u ovo kasno doba.

Ovu svečanost što ovdje vidim nemogu ni nazvati svečanosti. To je upravo historija. Bio sam u mnogim zemljama i razumjeli su me nežidovi. Jedan colonel u Americi, Irac, kazao mi je: jest, ja vas razumijem, jer ja sam Irac makar sam dobar Amerikanac. Načelnik grada Montreala reče mi: Razumijem vas, jer ja sam, znate, osim što sam Amerikanac i Francuz! (Pljesak. Povici: Živila Francuska). Što se tiče nacionalizma to je stvar jednostavna. Što da budu Židovi koji dodju u Palestinu: Anapi ili Turci? Niti Arapi niti Turci to ne žele (veselost) a mislim na Židovi sami. Bez velike filozofije lako je zaključiti da mogu biti Židovi i ništa drugo. Francuskoj smo zahvalni, i ja vam mogu reći koliko su nam njezini političari pomogli i kod primitka Balfourove deklaracije. Uspjeh je cionizma što je predobio velike i slobodoumne duhove za sebe. Pogledajte meni na lijevo i meni na desno (pokazuje na ministre, burni pljesak) evo inkarnacije uspjeha! Šehejjanu, vekijmanu... (Sokolov diže ruke od oduševljenja, dvorana kao začarana sva ustaje i kliče tako da se blagoslov miti nije čuo do konca. Sokolov se srdačno izrukovao s ministrima i ostalim odličnicima. S jednog kraja dvorane zaore poklici: Živio Sokolov! Živila Francuska, a za koji čas zatalasaše dvoranom zvuci »Marseillese« . . .).

DR. M. EHRENPREIS IZABRAN JEDNOGLASNO ZA RABINA U SOLUNU.

Solun, 29. marta (JTA). Na plenarnoj sjednici vijeća židovskih općina održanoj 26. marta u Solunu izabran je poznati židovski učenjak dr. M. Ehrenpreis jednoglasno za vrhovnog rabina židovske općine u Solunu.

Kako je poznato nadovezuje se na izbor dr. Ehrenpreisa nada, da će se u Grčkoj provesti organizacija sveukupnog židovstva.

(Ranije je JTA javila, da je dr. M. Ehrenpreis odlučio da ne ide u Solun. Sad se očekuje njegov prihvata izbora za glavnog rabina. Uredn. »Židova«).

SJEDNICA AKCIJONOGA KOMITEJA NE ĆE SE ODRŽATI U APRILU.

Sjednica Akcijonoga Komiteja, za koju se mislilo da će biti sazvana za drugu polovicu aprila ne će se prema saopćenju Egzekutive održati. Postoji namjera, da se naredna sjednica Akcijonoga Komiteja sazove za mjesec august i to u Jerusolimu. (Ziko).

ODIO BEZALEL ŠKOLE U NEW YORKU.

New York, 5. aprila (JTA). Vijeće žid. umjetnika u Americi, kojemu je predsjednik James N. Rosenberg, zaključilo je, da izgradi američko odjeljenje jerusolimске umjetno obrtne škole i muzeuma »Bezalel«. Čuveni židovski umjetnici u Americi, stavili su se na raspoloženje ovome preduzeću.

LEGENDA O RITUALNOM UMORSTVU U MINSKU.

Moskva, 4. aprila (JTA). Prvooga dana Pesaha bježala je ulicama u glavnom gradu Bijele Rusije Minsku neka žena izranjena do krvi i vikala, da su je Židovi odveli u neki podrum, izranili je i napunili nekoliko boca njenom krvi. Veliko se mnoštvo svijeta okupilo oko te žene. Policija je prešlušala ženu i konstatovala, da je ova žena prošnjakinja od zanata imenom Bitali i da je pred tri godine bila u ludnici. Za vrijeme saslušanja na policiji priznala je, da se je sama izranila. Htjela je — reče — umrijeti, a nadala se je, da će zbog širenja legende o ritualnom umorstvu biti ubijena. Liječničkim pregledom ustanovljeno je, da je ova žena neizlječivo luda, pa je otpremljena u ludnicu. Policija je nastavila istražu, jer sumnja, da se eventualno radi o akciji tamnih sila, koje redovno nastoje širiti legendu o ritualnom umorstvu, a koje su možda u ovom slučaju upotrijebile ovu slaboumnu ženu kao dobro orudje.

Zgrade u kojima je smještena palestinska vlada su vlasništvo Nijemaca.

London, 3. aprila (JTA). U Donjoj Kući upitao je sir G. Strickland koliko plaća palestinska vlada njemačkoj vladi za najamninu zgrada, u kojima su vladini uredi, a koje su vlasništvo njemačke vlade i da li se ta najamnina odračunava od reparacija. Ministar za kolonije Amery odgovorio je da zgrade, u kojima se nalaze uredi palestinske vlade nijesu svojina njemačke vlade nego njemačkih privatnika filantropa i religioznih zaklada. Najamnina se plaća direktno vlasnicima.

Sa palestinskog tržišta narandžama.

U januaru ekspedirano je iz Jafe u Englesku 299.000 sanduka narandža.

Pet godina Keren Hajesoda

Onome, koji je započeo u prvom početku stvari i ostao nije sve dane, oprostivo je, što prije svega ističe ovaj naša svoje lično osjećanje.

Ista radna soba — nakon pet godina. U prvoj, u istoj se manifestira antitetički relativnost vremenske mjere. Pet godina! Radne se etape tako nizaju jedna do druge, a njihova povezanost s djelom bila je tako čvrsta i srdačna i jednako svjesna svoje svrhe već od prvoga časa, da se njemu nije uplitalo i zapažalo, nego je mirno teklo sve dok se paženo ne bude pet godina. Fugaces labuntur anni! Ali jednako: Što bijaše onda, kad smo započeli i što je postalo danas? Ime samo puno ponosne snaže zvuči kao poziv na narodna riječ stotinama hiljada u svim zemljama, u Arabiju, Ugandi, u Indiji i Brazilu, a organizacija je velika i raznovrsna s naročitošću i raznolikošću svoje tehničke i duhovne opreme. — A onda, što je stvoreno: polja i livade i vrtovi, kuće i putevi, terase i dovod vode, škole, bolnice, useljenički domovi i pokusne stanice, kamenolomi, drenaze, nasipi, velika i malena, na uzvisinama i u dolinama — a prije toga ima tu ljudi, hiljade novih ljudi, što stvaraju i što se stvaraju, gibajući se puni života u metežu; u svojim granicama i svojim relacijama, novi svijet — a tek je pet godina!

Ista radna soba! Sjećanje; svježe, kao da bijaše juče i zahvalno, kao da se crtati slike za neprolazan spomen, zove sve k sebi, koji se velikim trudom i još većom ljubavi sve to zamislili i ostvarili, prije pet godina, u pet godina. Moje se misli načas razraše se sjećajući se i misleći u ime svih muževa, mirne i mirne u razmatranju stvorenoga, uživajući bez kritike najljepšu radost, koja obasjava i najmanje djelo smrtnika, radost stvaritelja, koja je toliko čarna i čudesna, da si ju je i najveći od svih stvaratelja učinio darom samom sebi sedmog dana, kad je vidio, da sve bijaše dobro . . .

Dok misli jure, klize se pogled lagano prostorom, kao da traži nešto srodno. Nailazi na dokument o osnutku Keren Hajesoda, a ondje opet susreće veliko židnu kartu Palestine i na svim židovima tipove Židova, buharske, askenanske, makedonske, jemenitske, crteže Lilienove. Oči kao da stadoše smisliti i nalaze simbola u nenamjernom sastavu svega toga. Dandje eto karte Palestine s markiranim površinama židovskih zemljišta i židovskoga naselja, pa velike prazne po-

vršine, što čekaju na Židove; — a ondje duboke, mistične oči sijedih rabia, pa umorne, suhe oči poljskoga kramara, što žude za mirom i domajom; tu opet skrivite bojažljive oči mladoga jemenskoga Židova — a ondje, kao odgovor na nerječito pitanje karte Palestine i na čežnju svih tih židovskih očiju, koje su zapravo duše židovskoga galuta, — akt o osnutku Keren Hajesoda. Bogati govor simbola, koji spaja šutljive duhove ove prostorije, naoko mrtve stvari. Nije li ovaj govor to iskreniji i utješniji, danas, nakon pet godina, kad ga moj pogled budi i sastavlja?

Bolna se misao javi izmenada: Efraim Moše Lilien, koji je gledao u sve te oči i njihovim pogledima svojim umjetničkim okom podao nanovo život, nije više među nama. Suputnik, koji je prije vremena pao na putu. Onoga Jemenitu, kojega je mladu glavu s dugačkim zalicima i uvojicama crtao pred nekoliko godina, vidio je opet u Palestini, kao gospodara u malenoj kući, kao seljaka na vlastitoj grudi — ali Efraim Moše Lilien je mrtav. Nijesmo li mi već pet puta po pet godina ranije zajedno snili snove o novoj židovskoj umjetnosti, o novoj knjizi, o novoj pjesmi? Nije li Mart'n Buber unio u te sne posvetu mistično-religijozne svetkovine? I nije li Artura Ruppina čvrsto ukorijenila i ustalila mišlju i planom gospodarske izgradnje Erec Jisraela? I nije li uzdignula Hajima Weizmanna u jasnu sferu skupljenoga duha, kad ju je zbio u san o židovskom univerzitetu? Snovi? Jedan je sanjar nestao. Svi sanjari mora da preminu. A ne odzvanja li nova pjesma, ne biva li nov gospodarski život, ne isprepliću li se i ne trude se u Emeku veliki ideali novoga životnog dostojanstva i ne diže li se nad Jerusalajimom, na Skopusovu brdu, prva gradjevina univerziteta? I što će tek da bude od mlada sna — o narodnom fondu, o Keren Hajesodu, kad prodje pet puta po pet godina? »Hajinu keholimim . . . Bijaše kao da sanjamo, kad podjismo iz suzanjstva . . . Sanjari idu — nestaju. A nije li to čudno doba i pomilovana, blagoslovljena generacija u njemu, kad iz života rastu snovi, a od snova postaje život?

Zamamljiva igra misli, da se u malenim stvarima traži značenje, što ukazuje veliko i da se u sanjarskom razmišljanju od velikih događaja namami dašak u ovaj maleni pro-

stor. Ali taj je prostor, nakraju, radna soba. Pa ako ima svojega genius loci, on je strog, koji u svakom času traži ozbiljnu, odlučnu, stvarnu i trijeznu službu. Tešku službu mnogih, koji na mnogim mjestima vrše tu službu. U svijet, često u prijateljski a često neprijateljski, ali uvijek zemaljski svijet nadzemaljskih teškoća preprijetka i razočaranja, u takav svijet unose ideje i ideale zanosom svojega srca. da probude odjek, da potraže odgovor, stvaran doprinos. U ovoj izmjeni duha i materije mora se okušati njihova snađa, njihovo nazoranje i njihova strpljivost. Najodgovornije li zadaće: vršiti službu, vršiti je uspješno i isto bdjeti, da se u dodiru s novcem ne uvuče i umiješa ništa nejasna i ništa nečista . . .

Pređa mnom je tabela, tu su reci i brojke, zemlja, godina za godinom. Tu je skupljen na jednoj stranici, rezultat Keren Hajesoda u pet godina. Nakon mnogih pojedinačnih svota, konačna suma, zbroj svih napora i žrtava, a opet, toliko skromnae inraduđm Šemfä.öü -); 67890—NIAZŽ dakle ovo djelo Keren Hajesoda u pet godina, je li to sve, ove brojke, ova konačna svota? Je li — prema stilu naziranja starih Pitağorejaca, što se silom namiče — brojka bit sviju tih stvari? Brojka, porast ili nedostatak koje ispunja radne dane srčanošću ili nestrpljivošću ili strahom? Moja se pitanja klizu brojčanim recima a brojevi ozivljavaju. Kako su nastali, što će da budu? Diže se ljudi toploga srca i vrućih usana, što idu od zemlje do zemlje i glasom propovjednika nose plamen svoje predanosti ljudima, što čekaju. I negdje, u tamnom kutu svijeta ima pješćanih zrna razagnatih iz Zemlje Izraelove, rasijanih od vjetrova; čini se, kao da su se izgubila, ali ipak novi ih zvuk drevne riječi nagoni u harmoničku živahnost — čudesan misterij krvi Abrahamove, Izakove i Jakovljeve. Drevni se zavjet diže iz Bet Ela: »Dat ću desetinu od svega mojeg imutka . . . I slike se nižu. Visoko uzdignuto stoji brončano tijelo mladića obasjano suncem u zamađu da sjekinom udari o grdni kamen. A u dugačkom kaftanu s bijelom uzicom oko bokova, bradati starac, koji plugom obavlja službu Božju na zemlji. A sada odzvanja već i muzika, smijeh djece, koja se u sretnoj igri skrivaju za redove svježih snopova . . .

I pogledi, kliznuvši još jednom preko brojaka odmaknu u svjetao trak: ne, bit tih stvari nije brojka, nego im je bit duh i krv.

Dr. Berthold Feiwel, London.

Keren Hajesod

Povodom završetka pete godine rada Keren Hajesoda.

Prije pet godina, 1. aprila 1921., započela je djelatnost Glavnoga Ureda Keren Hajesoda u Londonu. Keren Hajesod osnovan je na prvoj izaratnoj cionističkoj konferenciji, koja se po tome što se održala u Londonu, nazivlje »Londonskom konferencijom«. Ta se konferencija održala god. 1920. Zbog mnogih potrebnih priprava i zbog uređenja pravnih formalnosti mogao je Keren Hajesod započeti radom tek u godini 1921. Zadaća je Keren Hajesoda da pomaže sva područja izgradnje narodne domaje u Palestini. Keren Hajesod kolonizira zemljište, pomaže industriju, trgovinu i obrt, uzdržuje žid. školstvo u Palestini, pokriva dio budžeta Hebrejskoga Univerziteta i Narodne Biblioteke, podržaje, uz organizaciju žid. žena u Americi »Hadasu« židovsko javno zdravstvo u Palestini, ukoliko rečeno KH je materijalna baza svega rada u Palestini. Keren Hajesodu je ostala samo zadaća, da kupuje zemljište i da, gdje je potrebno, provede asanaciju tla. Bez Keren Hajesoda ne može se uopće zamisliti nacionalna izgradnja Erec Jisraela. Keren Hajesod je samostalna uredba odijeljena od Cionističke Organizacije, zasnovana na takovoj bazi, te preko njega mogu da učestvuju u izgradnji Palestine svi, bili oni cionisti ili ne. Glavni Ured KH nalazi se zasada u Londonu, a u ljetu će se preseliti u Jerusolim, kako bi bio što bliži području svoje gradilačke djelatnosti. O djelovanju Keren Hajesoda najbolje upućuju niže navedene brojke

PRIMICI KEREN HAJESODA U VREMENU OD POČETKA NJEGOVE DJELATNOSTI DO 30. MARTA 1926.

Ukupni primici Keren Hajesoda od početka njegove djelatnosti pa do 30. marta 1926. iznose 2,260.580 funti. Najviše su pridonijele ove zemlje: Udružene Države Sjv. Amerike, Južna Afrika, a zatim Poljska, Kanada i Njemačka. Ove su zemlje pridonijele u vremenu od 1. aprila 1921. do 28. februara 1926.:

Udružene Države	L 1,331.863
Južna Afrika	L 109.121
Poljska	L 108.147
Kanada	L 88.081
Njemačka	L 86.475

U vremenu od 1. aprila 1921. do 30. marta 1926. doprinijeli su Židovi u Udruženim Državama za KH iznos od 1,334.863 funti, a sve ostale zemlje 925.717. Prema tome su Židovi u Udruženim Državama dali 59.05% od svih dosadašnjih doprinosa za KH.

Jugoslavija se sa ukupnim dosadašnjim doprinosom od 6.882 funte nalazi na 22. mjestu. Na 21. mjestu je Francuska s kolonijama 17.883 funti) a na 23. Čile s 5.285 funti. Od manjih zemalja nalaze se ispred Jugoslavije Austrija, Čehoslovačka, Erec Jisrael, Bugarska, Litva itd., a iza nje Švicarska, Grčka, Danska, Švedska itd.

Najveću sumu prihoda bilježi godište 1. april 1924. — 30. mart 1925. U tom su periodu prihodi Keren Hajesoda iznosili 495,769 funti. Godište 1. april 1925. — 30. marta 1926. donijelo je već nešto manje i to 488.253 funti. Doprinosi Židova iz Udruženih Država dosegli su svoju najveću visinu u god. 1. april 1923. — 30. marta 1924., kad su iznosili 298.784 funti. Intenzivna akcija, koja se sada provodi u Americi u korist izgradnje Erec Jisraela utjecat će povoljno i na povećanje suma u narednim iskazima Keren Hajesoda. Jednako se mnogo očekuje od akcije za KH u Južnoj Africi zbog koje je onamo otputovao ovih dana predsjednik Cijon. Egzekutive g. Nahum Sokolov. Južna Afrika doznala je već unaprijed na ime te akcije 1000 funti.

UPOTREBA NOVCA KEREN HAJESODA ZA VRIJEME OD 1. APRILA 1921. DO 30. MARTA 1926.

Poljoprivredna kolonizacija (uključivši za poljopr. pokusnu stanicu L 45.095)	L 647.389	31.33%
Školstvo (uključ. za Univerzitet i Nacio. i Sveuč. Biblioteku L 31.821)	L 393.938	18.25%
Imigracija (uključ. za useljeničke domove L 7.650)	L 247.220	11.97%
Zdravstvo	L 171.584	8.30%
Javni radovi	L 159.923	7.75%
Investicije		
Hipotekarni zajmovi za gradnju kuća	L 54.778	
Palentine Electric Corporation Ltd. (inž. Rutenberg)	L 50.000	
Palentine Land Development Comp.	L 20.748	
Gradjevna kooperativa Solel Bone	L 16.410	
Školske zgrade	L 8.905	
Obrtnička Banka	L 2.051	

Administrativni izdaci	L 155.394	7.53%
Specijalni izdaci	L 100.704	4.87%
Mizrahi Organizacija	L 78.944	3.82%
Keren Kayemethu	L 54.989	2.66%
Trgovina i industrija	L 26.827	1.30%
Tehnika u Hajfi	L 25.395	1.22%
	L 20.613	1.—%
	L 2,082.920	100.—%

Pitanje kalifata i arapska štampa u Siriji.

Arapska štampa u Siriji oštro kritikuje namjeru, da se u maju ove godine održi u Kairu panislamski kongres, koji bi imao izabrati kalifa, jer bi tu kongres potpao pod uticaj Velike Britanije. Jednako se arapska štampa u Siriji bunila protiv kandidature egipatskog kralja Fuada za kalifa, jer bi on bio samo igračka u rukama Engleza.

Godišnji promet »Mašbira«.

Prema izvješću konzumne zadruge »Mašbir« iznosio je promet za godinu 5685. LE 179.243 prema LE 131.434 u god. 5684. (Ziko.)

IZ JUGOSLAVIJE

SA SJEDNICE RADNOGA ODBORA SAVEZA CIJONISTA.

Na svojoj sjednici od 28. III. o. g. raspravljao je RO o pismu Egzekutive, u kojem ista javlja, da će dr. Weizmann u prvom redu posjetiti zemlje, koje su ispunile svoju dužnost prema Keren Hajesodu, a tek onda došle bi u obzir one zemlje, koje su zaostale. S time u vezi zaključuje RO, da se o tome obavijesti Kunatorij Keren Hajesoda u Beogradu. — Dr. Thom javlja, da mu nije moguće u ljaru doći u Jugoslaviju. U vezi s time zaključuje RO, da se stavi u kontakt sa gosp. Pazi Goldmannom u svrhu njegova dolaska ovamo na agitaciju u mjesecu ljaru. U stvari ljar-akcije određuje RO na predlog organizacionog referenta detaljni plan iste. — Budući da je tajniku g. Hochsingeru po Saveznom Odboru podijeljen dopust, to će ga zamjenjivati Drago Steiner, a Palestinski ured vodit će uz referat za Hahšaru gg. Njemirovski i Milhofer. — G. Filipu Reineru, budući će biti odsutan iz Zagreba, podijeljuje se kao referentu za štampu i članu redakcionog odbora »Židova«, dopust od mjesec i pol dana.

NOVINSKI BILTEN CIJON. EGZEKUTIVE I ZAKLJUČCI SJEDNICE SAVEZNOGA ODBORA SAVEZA CIJONISTA.

Novinski bilten Cijon. Egzekutive od prošle nedjelje donosi doslovni tekst rezolucije prošle sjednice Saveznoga Odbora S. C. o ljar-akciji i program za provedbu te akcije u Jugoslaviji, kako je zaključen na toj sjednici.

IZ OKRUGA SVJETSKOG SAVEZA »MAKABI« ZA KRALJ. SHS.

Izveštaj sjednice vodstva održane 20. I. 1927. Nazočna gg.: dr. Zwieback, Příbram, dr. Spitzer, Reich, Strauss, A. Kohn, Deutsch, Hirschl i Hahn.

Umjesto inženjera Djuke Kona, koji se zahvalio na dužnosti delegata Okruga za SOC izabire se g. Samojlo Deutsch. »Makabi Weltverband« zahtijeva financijalne potpore od Egzekutive, te traži, da naš Okrug podupre taj zahtjev u tom smislu putem RO Saveza Cijonista za kralj. SHS. — Odlučeno je da se održi slet Makabi Okruga za kralj. SHS. Slet se ima održati u Zagrebu. Kao termin sleta se određuje 30. i 31. VII i 1. VIII. Za vrijeme sleta obdržat će se i Savezno Vijeće Okruga. Sa Hanhagom SŽOU stupit će se u pregovore glede eventualnog zajedničkog održavanja sleta, u slučaju da i SŽOU kani održati slet. — Natjecanje će biti u ovim granama športa, za koje su ujedno određeni i referenti: 1. Gimnastika (ref. Deutsch); 2. laka atl. (r. A. Kohn); 3. teška atl. (ref. Berger S., koji se u tu svrhu kooptira); 4. nogomet (dr. Spitzer); 5. Hazena (ref. A. Kohn); 6. tenis (ref. Vl. Hirschl); 7. mačevanje (ref. Strauss Z.) i event. 8. plivanje (ref. dr. Spitzer). Referenti će izraditi uslove i tačke natjecanja, koje će se u najkraćem vremenu objelodaniti. U sklopu sleta održati će se još neke priredbe, koje će se kao i eventualne promjene još javiti. Kao delegate za pregovaranje sa Hanhagom SŽOU određuju se gg. Samojlo Deutsch i Vlatko Hirschl. Odbor Okruga.

KRUPNA ZABUNA.

U izlogu redakcije zagrebačkoga ilustrovanog tjednika »Svijet« na Preradovičevom trgu nalaze se mnoge interesantne fotografije. Tako je tu i jedna fotografija rabi dr. Stephen S. Wisea iz New Yorka, o kojemu je bilo mnogo govora pred neko dva mjeseca povodom njegove propovijedi, u kojoj je govorio o etici Kristove nauke. Pod fotografijom u izlogu nalazi se ovaj tekst: »Rabi Stephan iz New Yorka, koji je pristao uz vjeru Kristovu i zato izopćen iz veze Židova«.

Naši su čitatelji upućeni već u konflikt oko propovijedi rabi Stephen Wisea i u rješenje čitave stvari, pa ne treba naročito isticati, da je taj tekst ispod fotografije ponešto krupna zabuna, koja je nastala iz posvemašnje neinformiranosti uredništva »Svijeta«. Rabi Stephen Wise živo radi za obnovu Palestine kao predsjednik odbora za provedbu drajva Udruženih Palestinskih Fondova i dalje je, naravno, rabin u New Yorku.

BEOGRAD.

Rad esk. »Hevre Kadiše« u godini 1925.

Uprava »Hevre Kadiše« esk. općine u Beogradu izvještala je svoje članstvo o svojoj djelatnosti u god. 1925. Iz štampanoga izvještaja uprave proizlazi, da je Hevra Kadiša esk. općine u Beogradu u toj godini razvila živu aktivnost pomažući jevrejsku sirotinju, razne jevrejske ustanove, rađeci kratko rečeno na području humanosti, kulturnoga i nacionalnoga napretka jevrejske zajednice.

U zdravstvene svrhe utrošila je Hevra Kadiša u godini 1925. više od 20.000 dinara. Hevra je dala svoj doprinos za Dečije oporavišće Jevr. Ženskog Društva u Beogradu, pa subotičkoj bolnici itd. Keren Kajemetu votiran je iznos od 1400 dinara, a Jug. Halučkoj Farmi iznos od 1000 din. Osim toga izdate su oveće svote za stipendije djacima, potpore oskudnim jevrejskim porodicama, pa siromašnim jevrejskim putnicima i emigrantima u Palestinu. Osnovan je penzioni fond s početnim iznosom od 4000 dinara.

Hevra Kadiša esk. općine dala je za gradnju askemaske sinagoge Din 55.000.

U planu imade mnogo radova, za koje su potrebne oveće svote Tako treba proširiti groblje, jer je već gotovo popunjeno, ima da se osnuje stipendijski fond za siromašne djake, potrebno je osnivanje Rahice; u radu je spomen ploča općinarima esk. općine u Beogradu, koji su poginuli u ratu, a koja će se postaviti na ulazu u novu sinagogu. To dokazuje, da se Hevra ne stara samo o pokopima i groblju, nego da se bavi dalekosežnim radom, koji je veoma važan po život i razvitak jedne židovske zajednice. Upravu Hevre Kadiše esk. općine za god. 1925. činila su ova gospođa: Kalman B. Lebl, predsjednik, Ignjat Šlanger, potpredsjednik i kao članovi

uprave gg. Markus Štajner, inž. E. Dajč, Miša Goldštajn, dr. Josif Holender, Josif Dajč i Moric Štajner

Avram M. Alkalaj

U nedjelju 4. o. m. j. preminuo je naglom smrću u 74 god. života uvaženi beogradski dugogodišnji haham g. Avram M. Alkalaj. Istoga dana poslije podne sahranjen je uz učesništvo velikoga broja građanstva. Pred sinagogom »Bet Jisrael« oprostio se sa pokojnikom g. Vrhovni Rabin dr. Izak Alkalaj dirljivim govorom iznoseći njegove zasluže kao hahama. U pokojniku gubi svog oca g. David A. Alkalaj član Nadzornog Odbora Saveza Cijonista, kome izjavljujemo ovisno kao i svoj ožalošćenosti porodici naše iskreno saučesće, a pokojniku zihrono livraha.

Bilten br. 13. Povereništva Kerer. Kayemeth Leisrael u Beogradu. Izašao je 13. broj redovitog biltena, koji izdaje agilno Povereništvo KKL u Beogradu o svome radu. Poradi detaljnoga iskaza doprinosa ima u biltenu i informativnih vijesti o najvažnijim događajima u cionističkom svijetu i u cionističkom životu u Jugoslaviji. Na uvodnom je mjestu kratak prigodni članak o Pesahu, a zatim apel Cijon. Egzekutive za šekel.

BJELOVAR.

(Od našeg redovitog dopisnika.)

Bogoštovna općina i Keren Kajemet. — Zaključci bogoštovne općine. — Izbori za gradsko zastupstvo.

Na sjednici vijeća bogoštovne općine od 24. marta o. g. zaključeno je da se Keren Kajemetu votira iznos od Din. 1000.—, kao prinos u ovoj budžetskoj godini. I ako su mnoge manje općine u državi Keren Kajemetu privede mnogo veću iznos, naša općina jedva je u stanju da dade i ovaj najmanimalniji doprinos. Uzrok je tome nehaaj velikog dijela općinara za svoju općinu, porez se teško ubire, a najnužnije općinske potrebe jedva se pokrivaju. Poradi toga je i doprinos Keren Kajemetu tako malen, ali sam korak bogoštovnog vijeća valja pohvaliti. Kad se kod nas pred tri godine vodila velika akcija za halučku farmu, votirala je općina za istu iznos od Din. 2500.—, no do danas ovaj iako nuždan novac nije priveden svrsi.

Hvalevrijedna je ovakova zamisao, da bogoštovna općina votira našim narodnim ustanovama svoje doprinose, ali bi trebalo da se novac što skorije privede namijenjenim svrhama, kako ovi zaključci ne bi ostali samo ovjekovječeni u zapisniku općinskog vijeća

*

Na istoj sjednici zaključeno je da se pribavi od mjesnog povereništva nekoliko stotina markica Keren Kajemetu, koje će općina u svojoj prepisci i sličnim zgodama upotrebljavati. Odele bit će svaka namira, spis ili dopis biljegova takovom markicom, pa je ovo, kako mi se čini, prvi korak jedne općine u tom smjeru. Za ovim primjerom trebale bi se povesti sve općine u našoj državi, da time manifestiraju potrebu saradnje za Keren Kajemet.

*

Ova sjednica bogoštovnog vijeća imala je za razvitak Keren Kajemeta osobiti značaj. U vijećnici nalazi se od dugog vremena i škrabica Keren Kajemeta, no na istu se riješio i obazire. Ovoga puta odlično je prednjačio predsjednik općine dr. Hinko Gottlieb, stavivši u nju svoj doprinos. Svi vijećnici do zadnjega povelu su se za njegovim primjerom i stavljali svoje doprinose. Iznosim ovaj i ako neznatan događaj, jer može poslužiti kao vrlo dobar primjer u sličnim zgodama, da škrabica postane najpopularnijim sredstvom za sabiranje sitnih, ali time u svim slojevima raširenog primanja darova.

Kod svih sastanaka, vijećanja, skupština, sjednica sličnog trebala bi škrabica da bude postavljena na vidno mjesto i da se nadje uvijek jedan čovjek, koji će da prednjači.

Time će se zanemarena škrabica u našim kućama gledati možda i drugim očima, jer će svaki pojedin, koji više voli videti, da imade ljudi, koji se ovog neznatnog predmeta naših židova ipak sjećaju, osjetiti ponukanim da sam dade svoj doprinos.

*

Posljednjih dana zavladao je živahnost u židovskim krugovima Bjelovara. Predstojeći izbori za gradsko zastupstvo zainteresovali su uvelike cijelo židovsko građanstvo, jer ovog puta ako ne bi došlo do židovske listine posve je sigurno da u gradsko zastupstvo ne bi mogao ući ni jedan Židov. Do sada postavljale su gotovo sve partije na svojoj listini i na sigurna mjesta i Židove, misleći da će tako svaka pojedina dobiti za sebe židovske birače. Bilo je tako sve do posljednjih izbora, kad je na poticaj nekolicine cionista izošala zamisao da se izadje s posebnom samostalnom židovskom listinom, e da se tako pokaže a i dokaže, da većina Židova nisu trabanti nijedne političke listine.

I unatoč svim okolištima — jer je bilo Židova kao kandidata na gotovo svim mjestima — ipak je samostalna židovska listina iznijela lijepu pobjedu, a jedan židovski delegat bio je izabran daleko iznad količnika. Na ostalim listinama bilo je izabrano još 4 Židova, no koji nisu bili izabrani po židovskim biračima. Videći pojedine partije uspjeh židovske listine od prošlih izbora, nijesu ovog puta htjele da postavljaju Židove na sigurna mjesta, već je na nekima tu i tamo stavljen po koj tek da markira.

Kako je dr. Gottlieb na sastanku od 22. marta oficijelno izjavio da mu nije moguće prihvatiti kandidaturu to je pitanje nosioca listine došlo u krizu.

Napokon je i ovo pitanje povoljno likvidirano, te je postavljena jedna posve vanstranačka listina, jedinstvena židovska listina sa nosiocem g. Žigom Pollakom.

Židovska listina imade izgleda, da u dobrom slučaju dobije i dva delegata. Kad bi svi Židovi glasovali za svoju listinu, bilo bi to posvema sigurno. No kako imade i drugog

angažovanih, to bi uspjeh mogao biti ne mnogo, ali nešto manji.

Žalimo ovog puta za odličnim cionistom gosp. Lavom Hirschlom, koji je prošle godine bio duša u radu za židovsku listinu, a koji je sada daleko od naših redova, primio kandidaturu na nesigurnom mjestu iako na vanstranačkoj listini.

Ovi izbori, koji će se obaviti na 11. aprila očekuju se sa najvećim interesom, a pokazat će novo raspoloženje među našim Židovima, raspoloženje složnog rada dosada prilično zavajanih struja.

Za nedjelju 4. aprila bila je sazvana velika izbornička, jedinstveno židovska izbornička skupština, na kojoj je govorilo više govornika. (J. W.)

SARAJEVO.

Novi savjetnici uprave sarajevske gradske općine.

Napokon su partajski mjesni odbori Narodne Radikalne Stranke i Hrvatske Seljačke Stranke predali komesaru sarajevske gradske općine listinu svojih predstavnika u savjetodavni odbor komesara (Narod. Radikalna Stranka 16, a HSS 10 predstavnika). Među predstavnicima za listine Narodne Radikalne Stranke nalaze se 5 Židova gg.: Avram Majer Altarac, Albert Kajon, dr. Braco Poljokan, Mojze D. Salom i Mordo Atijas. Na listini HSS nema nijednoga Židova.

Novo vodstvo Bar Kohbe.

Na posljednjoj glavnoj skupštini »Bar Kohbe« izabran je predsjednikom toga agilnog gimn. i sport. društva dr. Leon Perić. Izgleda, da će rad društva u ovom godištu biti naročito intenzivan. Rezultate svojega rada na području sporta i gimnastike nastojat će »Bar Kohba« pokazati u dostojnoj mjeri na sletu jugoslavenskog okruga »Makabi«, koji će biti dne 30. i 31. jula i 1. augusta ov. god. u Zagrebu.

Privredne vijesti

»CROATIA« OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA.

Za 17. o. mj. sazvana je 40. redovna glavna skupština našeg najstarijeg domaće osiguravajućeg zavoda »Croatiae«, koju je godine 1884. utemeljio slob. i kr. glavni grad Zagreb i koja je naročito od oslobodjenja ovamo razvila jaku ekspanziju po čitavoj našoj državi.

Iz računa razmjere, objelodanjenog u službenim novinama, razabire se vanredan napredak zavoda i u godini 1925.

Na premijama polučeno je skupa sa pristojbama Din 34,092.701.34; broj zadružnih članova iznosa 90.686, a osigurane glavnice su dosegle iznos od Din 8,143.726.572.50. Od postanka zavoda isplaćeno je za štete Din 44,682.142.10, a u samoj godini 1925. Din 17,246.707.76. Premijalna rezerva je narasla na iznos od Din 27,346.496.77.

Kraj temeljne glavnice (osigurateljne zaklade) od Din 500.000.— iskazan je poslovni suvišak Din 159.232.47, a bilančna zadružna aktiva porasla je spram minule godine od Din 39,124.934.46 na Din 49,562.631.38.

Isplata kupona zadružnih temeljnica za godinu 1925. bit će predložena glavnoj skupštini u jednakoj visini, kao i lane (8%).

HANA WEISSMANN
EIZIK HANDEL
zaručeni

Zagreb

4. aprila

Izraelitički ritualni panzionat za uzgoj u kućanstvu u Hamburgu

Panzion za djevojke iz dobre kuće za usavršenje u kućanstvu i šivanju i za društvenu i jezičnu odgoju i naobrazbu. U panzion se primaju i djevojke, koje studiraju u Hamburgu.

Regina Bachrach, Hamburg 13.
Rutschbahn 11.

SALON »EMA« češnjaonica za dame Zagreb, Illica 12.

»ELECTRO-LUX« Štrosmajerova 8. ZAGREB Telefon 29-24. Univerzalni aparat za čišćenje stanova Tražite besplatne i bezobvezne pokuse.

Palestinski film

Prikazivat će se u nedjelju, dne 11. aprila u 10 sati prije podne u Balcan Kinu.

IZVANREDNA GLAVNA SKUPŠTINA »ŽID. OML. KOLA U ZAGREBU.

U nedjelju, dne 11. aprila u 2 i po satu poslije podne održaje se u Žid. Djačkoj Menzi, Pamoćićeva ulica 16. izvanredna glavna skupština »Žid. Omlad. Kola« s ovim dnevnim redom: 1. Izvještaj o radu. 2. Demisija Odbora. 3. Izbor novoga Odbora.

Hesped za blagopokojnoga nadrabina dra. Hozeu Jacobia, bit će u hramu u Strossmayerovoj ulici u utorak dne 13. o. mj. u 6½ sati u večer. Spomenslovo govorit će rabin gosp. dr. Mojsije Margel.

Vjesnik Sav. Žid. Omlad. Udruženja.

SASTANAK VODJA S. Ž. O. U.

Na poziv Hanhage S. Ž. O. U sastadoše se vodje saveznih udruženja u nedjelju 4. travnja 1926. u Zagrebu, da razmotre, što je dosad radjeno u Savezu, da se izjasne o kritičnom stanju omladinskoga rada i naizad da izvijeste Hanhagu o svim onim pitanjima, do kojih stoji naše djelovanje u budućnosti. Razgovori, započeti referatom Joela Rosenbergera o stanju jugoslavenskoga cionizma i stavu omladine u njemu s osobitim obzirom na ljarsku okolju, a nastavljeni na temelju referata Cvi Rothmüllera o radu od Osijeka do danas, o saveznoj ideologiji, o sletu i »Gideonu«, rodili su neke rezultate, koji će se bez sumnje odraziti u čitavom saveznom radu. U vijecanjima su učestvovali od Hanhage Čiča Gross, Joel Rosenberger i Cvi Rothmüller i kojih dvadesetak delegata. Neka su se udruženja ispričala i poslala rezolucije ili precizirane predloge za rješavanje situacije.

Debata oko referata Joela Rosenbergera pokazala je ovo: Jugoslavenski cionizam nije samonik. U nas nema bujnoga židovskog života, koji bi sam po sebi vodio do nacionalne afirmacije pa potom i do cionizma. U drugu ruku nema u nas ni onoga galutskog osjećanja, koje biva izazvano bilo neprekidnom mržnjom okoline bilo osjećajem, da nam izmiče tlo ispod nogu: antisemitizam je u nas dosta blag, i nema mu nikako mjesta, jer još nema izgradjenih pozicija, iz kojih bi bilo vrijedno goniti Židove; a onaj osjećaj, kako je galut propadljiv, koji je u predratno doba i radjao cionizam, danas je paraliziran doživljajem Palestine. Dok je prije za cionistu bio primaran doživljaj galuta, za nas je na prvom mjestu doživljaj obnove naroda izgradnjom Palestine. Galutski je doživljaj bio dabome negativan, za razliku od doživljaja Palestine; no za razliku od ovoga on je bio mnogo djelotvorniji, jer je bio u svakome, jer se ticao svakoga, a Palestina još i danas ne može da stane u središte našega života.

U tome je dakle zadaća ljarske akcije: da idejno obnovi naš pokret i da ga učini samostalnim t. j. nečime, što je daleko više od pustoga vršenja različiti odredaba Cionističke Eksekutive. U tom radu zapada omladinu časno mjesto; ona ima da unese svojega elana u pokret, da pomogne i organizatorno prati organiziranje sefardskoga židovstva, jer će možda upravo njime jugoslavenski cionizam dobiti posebnu, svoju notu, pa će odgovarati veoma našim prilikama.

Zivahna diskusija o referatu Cvi Rothmüllera razotkrila je stanje Saveza, pa je time omogućila Hanhagi stvaranje ispravnih odluka. Osječki je slet bio svakako jedna visoka točka, jer je tamo stvoreno idejno jedinstvo četkave omladine na temelju jedinoga cionističkog programa; rad i odgoja za hebrejsku radnu Palestinu. U vodstvo su ušli vodje onoga dijela omladine, koji je već bio pri ostvarenju toga programa; Ahdut Hacofim imao je da postane saveznom srčikom. Medjutu je Ahdut različit od ostale omladine po svojim životnim formama, tako da se jaz nije mogao premostiti:

Vjesnik Povjereništva Keren Kayemeth Leisraela Ltd.

POVJERENICIMA KEREN KAYEMETH LEISRAEL LTD.

Drugo polugodište, u koje smo stupili, traži od nas, da intenziviramo sabirni naš rad, pa da namaknemo i nedostatak prvoga polugodišta. Potrebno je s toga, da se svaka akcija dobro pripravi i provede, jer ćemo samo tako udovoljiti našoj obvezi prema KKL.

Prva je akcija u ovome kvartalu

Lag b'omer akcija.

pa već sad pozivljemo sve povjerenike, da se stave u sporazum sa svim židovskim društvima, da ona prirede zajedničku priredbu (po mogućnosti vrtnu zabavu) u korist KKL. Pristupite odmah provedenju ovoga zadatka, kako bi bio uspjeh što bolji.

I ovom prilikom molimo, da sva mjesta redovito prazne sve škrabice i da u svaku kuću smjeste škrabice.

Konačno ponovno podsjećamo na zaključak Komisije KKL, da od 1. aprila ne će više poimenično objelodanjivati u iska-

na jednoj je strani bio maleni, ali jednovit i snažni Ahdut, na drugoj strani brojna, ali rascjepana i slaba savezna omladina. Zbog toga i vodstvo nije moglo ništa da poduzme. Po prvotnoj namisli imala je Hanhaga poduprta Ahdutom da pomalo cofezira Savez; budući da to nije išlo, izgubilo je vodstvo kompasa pa je moglo da izvede tek neke neznatnije i gotovo samo tehničke akcije (izdavanje vjesnika, aktivno učesće u Vijeću Saveza Cionista itd.). Hanhaga nije vidjela prave mogućnosti rada. Pored toga je i omladina zatajila, čak i u posve primitivnim zahtjevima, te se činilo, da je desorganizacijom uništen Savez. Zbog toga su i sazvani vodje, da se Hanhaga posavjetuje s njima o daljnjem putu. Trebalo je naći, na kome ili na čemu je krivnja zbog ovogodišnjega neuspjeha, pa da se ona uzmogne ukloniti. Bilo je različitih mišljenja.

Jedni su napali osječki program. Tražili su, neka se iskreno prizna, da naša omladina ne može da se odgaja za Palestinu i neka se po tome afirmira i galutski pravac u omladini. Drugi su razlagali nemogućnost »galutskoga« cionizma u omladini, jer program nikad ne smije da bude kompromislerski, ako hoće da obuzme omladinu. »Program omladine mora da počinje riječima: cionizam traži to i to; ne može se omladini reći: radite ovo ili ono, jer to cionizam ne brani!« Nije dakle kriv program, jer je to jedini cionistički program uopće (a naš Savez hoće da bude cionistički!), nego treba grešku tražiti drugdje. Bar Giora, Wien, je našla pravo rješenje: Ahdut ne može da bude saveznom jezgrom van u idejnom smislu; Hanhaga se ne smije pouzdati samo u Ahdut, nego mora mimo Ahduta da obnavlja savezne stanice i da bude u njima osjećaj odgovornosti za Savez.

Tako su sabrani vodje tražeći od Hanhage življi rad nego dosad mogli da steknu pouzdanje, da će taj rad naskoro započeti, jer je nadjena osnovica za početak akcije: oživljenje saveznih društava u znaku osječkoga programa. O tome govori jedna, s dvotrećinskom većinom primljena rezolucija:

Vodje saveznih udruženja izriču uvjerenje, da su osječke rezolucije podesna baza za rad omladine. Pri tome se spoznaje, da je velikoj većini današnjega Saveza nemoguće izvršiti sve konzekvenceje tih odluka. Uvidjajući stoga, da je rad Ahdut Hacofim najbliži cilju, sakupljeni vodje Sav. udruženja žele, da se i ostala savezna udruženja osjete u većoj mjeri odgovorna za cilj Saveza; rad za Palestinu.

O sletu su se pokazala dva mišljenja. Jedno je, da se slet priredi u vezi s kempom Ahdut Hacofim, pri čemu bi dašto učestvovalo samo nekoliko mjesta, jer bi ostala otišla na slet Makabi-Okruga. Tako bi se najlakše odijelilo onaj dio omladine, kojemu je stalo do odgojno-cionističkoga rada, od ostale omladine, koja ima više razumijevanja za svečane priredbe i sportske atrakcije. Drugo je mišljenje bilo, da za ovakav slet u vezi s kempom, dakle van u prirodi, treba omladinu prije svega odgojiti, jer bi inače taj slet mogao da skrahira. Velika većina omladinaca zacijelo bi željela, da se priredi slet u dosadašnjoj formi, t. j. ovaj puta u vezi s Makabi-Okrugom, koji priredjuje slet koncem jula u Zagrebu. Naglašene su i sve nezgodnosti toga; nepodesnost Zagreba za omladinske sletove; nezgodno vrijeme (sportske bi priredbe zauzele petak i nedjelju, pa bi nama ostalo istom ponedjeljak i utorak); nemogućnost, da omladina dodje pravo do izražaja itd. Konačna odluka pripada dakako Hanhagi, koja će još upitati sva savezna udruženja o njihovim željama.

»Gideonovo« očajno stanje izazvalo je različite predloge: da se »Gideon« vrati starome obliku, da postane čedan omladinski vjesnik; da se ujedini sa »Židovom« kao redovni mjesečni prilog; da se razvije u smjeru općežidovske kulturne revije, ali da mu redakciju vode neomladinci. Ujedno se posve ozbiljno tretirala obustava izdavanja. Na koncu je preporučeno Hanhagi, neka prije svega upravi apel na pretplatnike, da se osiguraju financije, a zatim da razvidi sve mogućnosti, kako bi se »Gideon« razvio u kulturnu reviju, jer samo ona može da opravda velike novčane žrtve.

Pri završetku toga sastanka osjećalo se zadovoljstvo, jer se savezna kriza ukazala prebrodivom pa sad valja samo sačekati i odluke Hanhage i odgovor omladine na poziv svoga vodstva.

Zrcalno staklo - Portalno staklo - Mašinsko staklo 5-6 mm - **Ogledala** u svim veličinama i oblicima - **Brušene ploče** - Uvinute ploče - Ustakljivanje u mjedi - Fin ogledala.

SPECTRUM d. d.

Ing. Kopista, Dubsky i Krstić

Tvornice ogledala i brusione stakla

ZAGREB BEOGRAD OSIJEK LJUBLJANA VII.
Kukovićeva ul. 23. Banatska ul. 2. Desatićina ul. 39. Medvedova ul. 38.

I ovom zgodom moramo ponovno naglasiti, da mnogi naši povjerenici još uvijek misu u potpunosti shvatiti važnost ove sabirne grane, te joj ne posvećuju dovoljno pažnje. A ipak je ona ne samo najpodesnija i najprikladnija, već je i podjedno i najzdašnija sabirna grana. Najbolje je da to ilustriramo brojkama t. j. rezultatom u drugome kvartalu, iz kojih će se vidjeti velika mogućnost izgradivanja ovoga sabirnoga sredstva. Ispražnjeno je svega i to u januaru 103 škrabica, koje su donijele din. 5331.55, u februaru 292 sa rezultatom od din. 12.178.85, a u martu 802 s uspjehom od din. 23.450.75. Iz tih brojeva vidimo, kako je malo do sad škrabica pražnjeno tako da ima mjesta, koja u ovome polugodištu uopće nisu praznila iste, mnoga mjesta su dođuše praznila, ali nesistematski tako, da kod tih neredovitih ispražnjivanja nisu svaki put sve smještene škrabice pražnjene. Koliko bi prihoda moglo donijeti škrabice, kad bi se doista one u svaku židovsku kuću postavile i redovito ispražnjivale.

Rad sa škrabicama moramo u svim mjestima da intenziviramo, a naročito u drugome polugodištu, kad nema tolikih sabirnih akcija, a pogotovo zabava, kao u prvome, zimskome, polugodištu. Dobro provedena akcija škrabica osigurat će većini mjesta preko polovice propisanoga kontingenta.

Povoljan razvoj pokazuje i Pinkas-knjiga (68.265 din. prema din. 67.439 u cijeloj prošloj godini). Mi smo već češće pisali o ovoj sabirnoj grani i upozorili naše povjerenike, da izgrade ovo sabirno sredstvo. Pinkas-knjiga treba da bude židovska lokalna kronika pojedinih mjesta. Ona je poput škrabice vanredno podesna sabirna grana, koja u nas još nije dosta popularna. Ne treba posebno istaknuti, da bi se veliki iznosi priveli KKL, kad bi se iskoristila svaka prilika za rad s Pinkas-knjigom.

Konačno hoćemo od prigodnih sabirnih sredstava da spomenemo i Tora-darove, koji su postigli vanredno lijep uspjeh (din. 86.126.05 prema 82.525 u cijeloj prošloj godini). Mi i ovom zgodom ponovno naše povjerenike i sve prijatelje KKL upozorujemo na ovu sabirnu granu, koja se zadnjih godina u nas lijepo razvijala.

Razmjernost mjesta, koja su postigla svoj kontingent nešto se poboljšao (33 prema 27), dok 18 mjesta njesu namaknula svoj kontingent. Nekoja su mjesta namaknula tačno propisani iznos (Bijeljina i Priština), a nekojma fali tek neznatan iznos do potpunog kontingenta. Od pojedinih mjesta vode Zagreb i Beograd, a srazmjerno najbolji rezultat postigao je Novisad, jedino od većih mjesta, koje je nadmašilo svoj kontingent, ma da mu je isti u ovom polugodištu dvaput povišen (od 100.000 na 120.000, a kasnije na 150.000 din.). U statistici nalazimo neka nova mjesta, koja još nisu bila u našim iskazima. Naročito vidimo, da je Vojvodina bolje zastupana no u prošlim godinama.

Stupajući u drugo polugodište nadamo se, da će povjerenici i prijatelji KKL ostvariti sve poticaje naše uprave, jer samo tako moći će naša nastojanja donijeti povoljan uspjeh: u prvome redu treba da velika mjesta upnu sve sile da postignu svoj kontingent, pa ćemo do konca sabirne godine moći udovoljiti našoj obvezi i namaknuti i povišeni kontingent.

dr. A. S.

Iskaz broj II.

Za vrijeme od 28. do 31. marta 1926.

ŠKRABICE.

Sarajevo: Škrabica Jevr. kluba	254.25
Beograd: G. Danon 15, g. Albala 35	50.—
Osijek: Ing. Wallis 100, Mirko Kraus 43.50, Geza Boskovic 41.50, Farago 11, dr. M. Klein 10, Lj. Hoffmann 15, dr. H. Weissmann 41.25, H. Lederer 2.60, dr. S. Ungar 48.45, Eugen Löbl 49.45, Aron Kišicki 11.80, Aleks. Kohn 8, Alija Artmann 31, A. Krämer 10.50, N. Wamoscher 24.70, Marko Stein 28, Ljudevit Božan 5.25, Jakob Schächter 20.30, Josip Schossberger 27.75, Netti König 14, dr. Emil Rechnitz 5.50, Ud. Steinitz 13.40, N. Indig 18.80, ud. Maks Herzl 12.85, Josefina Stern 50.25, Artur Baneth 73.60, Imre Stark 11, Mavro Schön 4, Danilo Rona 11, Židovska omladina 66, Bela Frank 15, Sida Zentner 30.50, Šarlota Schillinger 15, Julia Schön 10, dr. Edm. Fischer 4.10, Šari Hahn 10, Hugo Weiss 6.10, Jozefina Kolar 5.10, Simon Stein 6, Antonija Grünwald 10, Braća Breuer 6.50, N. Spingarn 45.25, Simon Steinitz 13, Kancelarija dr. Weissmann-dr. Tolnauer 339.25, Sofija Scheiber 19, fotograf Buchwald 10, Piroška Schein 30, Oto Grünfeld 30 Frisch-Kremsir 10, Josip Baneth 10, Ernst Lang 15, N. Ehrenfreund 8, Artur Spitzer 16, ud. Ignjo Spitzer 16.85, Karl Engelmann 21.40, Rosa Lederer 11.75, Lavoslav Beck 30, Žiga Rubinstein 19.50, Rosa Weiss 2, Josip Wachster 60, Adolf Fischer 20, N. Breuer 31.10, Siva 30, ud. Preiss 15.05	1731.90
Rogatica: Blanka Levč 12, Luna Levi 10, Sari Danon 15, Rozi Katan 5.75, Isak Altarac 4.50, Dona Bararon 9, Simon Levi 6, Mazal Katan 16.25, Flori Danon 12, Moric Katan 6, Sinagoga 59.50	156.—
Gračanica:	205.—
Zagreb: Ured KKL 153.50, Rikard Herzer 75.25, ing. Leo Neuberger 135.25	364.00
	2761.15

ZLATNA KNJIGA.

Sarajevo: Za upis Jevr. Kluba prema spec. »Žid. Nar. Svijesti« 1000.—
Rogatica: Prig. vjenčanja Donka Katan-Izidor Levi daruju za upis u Zlatnu knjigu: po 30 Izidor Levi, po 20 Muško Finci, Haim Finci, Sumbul Altarac, I.ezo Altarac, Klara i Lezo Katan, Luna i Simon Levi, po 10 H. Moše, N. Papo, kantor Alkalay, Avram Danon, Mošo E. Katan, Eliša Katan, Moric J. Katan, M. Tošević, Vukašin Djonović, A. Cerović, O. Jovanović, M. Kaveson, Bohor Katan, M. Spahić, S. Papo, I. Ba-

M J E S T O		Sabrani iznos		Kontingent		Iznad kontingenta		Ispod kontingenta	
		Din.	p	Din.	p	Din.	p	Din.	p
1	Alibunar	230	—	—	—	—	—	—	—
2	Bačka Topola	982	40	—	—	—	—	—	—
3	Banjaluka	1613	—	7500	—	—	—	5887	—
4	Beograd	112321	50	150000	—	—	—	37678	50
5	Bijeljina	4000	—	4000	—	—	—	—	—
6	Bitolj	11142	50	25000	—	—	—	13857	50
7	Bjelovar	13226	45	10000	—	3226	45	—	—
8	Brčko	2000	—	1000	—	1000	—	—	—
9	Brod Slav	18371	25	15000	—	3371	25	—	—
10	Čakovac	4438	20	4000	—	438	20	—	—
11	Čurug	242	50	—	—	—	—	—	—
12	Daruvar	2010	—	3000	—	—	—	1010	—
13	Derventa	1333	75	1000	—	333	75	—	—
14	Debeljača	1485	—	500	—	985	—	—	—
15	Djakovo	2720	—	2000	—	720	—	—	—
16	Doboj	279	50	250	—	29	50	—	—
17	Gračanica	375	—	—	—	—	—	—	—
18	Gradačac	433	50	—	—	—	—	—	—
19	Hercegovac	285	—	200	—	85	—	—	—
20	Karlovac	5648	50	5000	—	648	25	—	—
21	Koprivnica	6638	75	6000	—	638	75	—	—
22	Križevci	5237	50	4000	—	1237	50	—	—
23	Ludbreg	1460	—	500	—	960	—	—	—
24	Mitrovica Slav.	1292	55	2000	—	—	—	707	45
25	Našice	1490	20	2000	—	—	—	509	80
26	Niš	6560	25	2500	—	4060	25	—	—
27	Novi Bečej	2065	75	1500	—	565	75	—	—
28	Novisad	82444	75	75000	—	7444	75	—	—
29	Novi Vrbas	522	—	—	—	—	—	—	—
30	Ogulin	507	—	500	—	7	—	—	—
31	Osijek	32022	65	75000	—	—	—	42977	35
32	Požega	6736	25	6000	—	736	25	—	—
33	Prijedor	1000	50	1000	—	—	50	—	—
34	Priština	3000	—	3000	—	—	—	—	—
35	Rogatica	486	—	500	—	—	—	14	—
36	Ruma	3772	75	3000	—	772	75	—	—
37	Sarajevo	29082	50	90000	—	—	—	60917	50
38	Sanski Most	1867	25	1000	—	867	25	—	—
39	Senta	12168	—	10000	—	2168	—	—	—
40	Sisak	1109	—	2000	—	—	—	891	—
41	Slatina	3612	75	4000	—	—	—	387	25
42	Split	4599	50	3000	—	1599	50	—	—
43	Stari Bečej	9514	25	2000	—	7514	25	—	—
44	Subotica	5907	30	40000	—	—	—	34092	70
45	Šabac	1094	—	750	—	344	—	—	—
46	Štip	1670	—	1000	—	670	—	—	—
47	Travnik	3026	—	1750	—	1276	—	—	—
48	Varaždin	1755	—	5000	—	—	—	3245	—
49	Veliki Bečkerek	14525	—	20000	—	—	—	5475	—
50	Vinkovci	17568	—	17000	—	68	—	—	—
51	Virovitica	2778	50	2000	—	778	50	—	—
52	Visoko	928	—	250	—	678	—	—	—
53	Višegrad	225	—	750	—	—	—	525	—
54	Vršac	6303	—	12500	—	—	—	6107	—
55	Vukovar	14112	—	10000	—	4112	—	—	—
56	Wien	400	—	—	—	—	—	—	—
57	Zagreb	115918	74	150000	—	—	—	34081	26
58	Zavidović	1157	50	500	—	657	50	—	—
59	Zemun	5013	—	10000	—	—	—	4987	—
60	Zenica	3406	50	1500	—	1906	50	—	—
61	Razna mjesta*	1005	25	—	—	—	—	—	—
		597.020	74						

Iznose ispod 200.— dinara doprinijela su slijedeća mjesta: Džulaves, Karlovo selo, Novska, Novogradiška, Pakrac, Savski Marof, Skoplje, Tuzla, Vrbanja, Zepče.

aron, Z. Mijatović, V. Kosović 320.—
 1320.—
 Altarac, po 4 Rifka Fürsetzer. — Prilozi za mart: po 20 Maria Rozenzweig, Blanka Salom, Blanka Konfort, Tilda Salom, 24 Klara Salom, po 16 Jeti Schnetrepl, po 12 Rahela Konfort, Sara I. Konfort, po 10 Rifka Finci, Gracia Salom, Flora Salom, Bukica Montilla, Vida Levi, Estera Papo, Hana Salom, Sara Salom, Luna Konfort, Hana Altarac, Sara Abinun, Sara M. Konfort, Estera Altarac, Sara Atijas, po 8 Toni Weiser, Flora Abinun, po 5 Bohora Altarac, po 4 Estera Alkalay, Rifka Fürsetzer, Dona Altarac 1046.—
Karlovac: 1824.25
Zagreb: Sab. arak dr. Bauer Purim-Pesah akcija 2000, prig. smrti pok. g. Schönberg 100, Šmule Deutsch 100 2200.—
Beograd: Bez specifikacije 950.50, »Bratska Slova« prig. zaključka bilance 530, na svadbi Bukice Baruch—Mevorach Zunara 490, na veridbi Mandilović—Jomtović 286, Mandilović—Mandil 546, diplome umjesto cvijeća: g. i gđa. Nisim Benarajo—Vinko Koen-Afar 100, dr. Bukić Pijade prig. veridbe

Mandil—Mandilović 200, Merkada Pijade na veridbi Mandil—Mandilović 100, Bencion Pinkas 30., Samojlo Hazan, Niš, 30; na Hanukat Dabaj Marka Konforti daruju gdje. Sima Leović 50; Miša Judić 50, Isak Molno 30, Josef N. Mandilović 30, na rođendan Sofine Leović daruje Avram Indić 30, na rođendan Estera Ruso daruje Isak D. Albahari 30, prosvjetni klub »Maks Nordau« za saradnju svojih članova; Bukica A. Nisim 50, Vida Eskenazi 50, Zenska Eskenazi 50, Bukica Levi 50, Za-

DAROVNA KNJIGA.

Osijek: Na vjenčanju Jelka Selinger-dr. Miroslav Lederer daruju: dr. Lederer 500, dr. Hugo Spitzer 200, Slava Spitzer 100, dr. Tolnauer 100, Eugen Löbl 100, Ljudevit Szekler 50, Lavoslav Selinger 100, ing. Freundlich 100, Harj Weingruber 50, Mirko Kraus 100, Hugo Bosković 100, Lavoslav Singer 100, Bibi Berger 100, N. N. 100

DAROVNI ZEMLJE.

Sarajevo: Prema spec. u »Žid. Nar. Svijesti« 2000.—
Travnik: Purim akcija, daruju: po 30 Jacques Salom, Haim Papo, po 20 Jeruham Konfort, Avram Konfort, Moise S.

Altarac, Juda Konfort, Ezra Konfort, Moise Konfort, dr. Josef Konfort, dr. Rafael Salom, Bokor Salom, Moric Montilja, po 10: Josef Pinto, Isak Gaon, Menahem Altarac, Jakob Pinto, David Kalderon, David A. Atijas, Josef Papo, Juda Montilja, Mošo Abinun, Mordo Alkalaj, Zadik Konfort, Hugo Hoffer, N. N., Juda D. Atijas, Rafael Atijas, Abraham Salom, dr. F. Rozenzweig, po 6 Uziel Alhalel, Kalme Altarac, Mešulam Weiser, po 2 Isak Papo. — Mjesečni prilozi za februar: po 10: Tilda Salom, Sara I. Konfort, Sara Abinun, po 12 Majka Salom, Rifka Atijas, Rahela Konfort, po 10 Riika Finci, Flora Salom, Bukica Montilja, Rahela Atijas, Estera Papo, Hana Salom, Sara Salom, Luna Konfort, Hana Altarac, Sara M. Konfort, Estera Altarac, Sara Altarac, Flora Pinto, Klara Pinto, po 8 Toni Weiser, Flora Abinun, Dona Altarac, po 5 Bohora

na Levij 50, Generaina bka god. prilog 1000, Kolonijalna banka god. prilog 1000, Josef Almulij 100, Na svadbi Maca-Mandil 132, Medina Arueti 400, B. Koen-Afar 205, gdja. Markada Pljaje prilog 80
Doboj: Bez specifikacije 240.—
Koprivnica: Izr. bog. općima 500.—
 14.459.25

DAROV I U HRAMU.

Sarajevo: Prema specifikaciji »Nar. Žid. Svijesti« 290.—
OPĆI DAROVI
Bijeljina: 201.—
Sarajevo: Prema specifikaciji u »Žid. Nar. Svijesti« 2288.25
Osijek: Na Zlatnom piru ob. Büchler 380.—
Prijedor: Za šofiranje Zvonka Hirschlera N. N. 30.—

Zagreb: Adolf Stern 50, prig. Hanukat Habajit Weissmann 65, Hans Hochsinger 30 145.—

PROVIZIJE »FENIKS«.

Zagreb: 3044.25 7726.87

PREGLED.

Iz Hrvatske, Međumurja, Slavonije 16.772.02
 Iz Bosne, Dalmacije, Hercegovine 8.030.50
 Iz Srbije 6.699.—
 Iz Vojvodine

31.501.52

ANTUN SEČEN

Modna krojačka dvorana za gospodu

ZAGREB

Ilica broj 77. Telefon 28-87.

Izrađuje odijela po najnovijem i najmodernijem kroju. - Vanjske narudžbe obavljaju se najbrže i najtočnije. Imade uvijek na skladištu najmodernija engleska sukna.

POPLUNI

rouge, klot, satin i mode. — Posebna izradba popluna od pahuljica. Zagrebačka industrija popluna M. JUNGWIRTH I DRUG, Zagreb, Vlaška 92

כשר RESTAURACIJA

M. KOHN

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela).
 Primaju se abonenti u i izvan kuće.

„Gaby“

Kitničarija i parfumerija

Zagreb Nikolićeva 11.

POZOR! POZOR!

Najbolje cipele

domaći ručni proizvod - dobiju se u trgovini

„Uzdanica“

Primaju se narudžbe po mjeri. — Elegantne lak-cipele muške i ženske. — Cijene bez konkurencije. — Preporuča se

„Uzdanica“, proizvod cipela

Eugen Bival, Zagreb

Frankopanska 18. Telefon 19-77.

Na otplatu!

Odjevni zavod „ROYAL“
 Ilica 44 (u dvorištu). Telef. 13-47

Štofovi i sva manufakturna roba

na otplatu

uz vrlo povoljne

uvjete.

Najljepši dar za BARMICVO —

Fotografirati može svaki

čovjek dobije za 220.- Din. cijelu opremu i to:

1 fotografski aparat velič. 4 1/2 x 6 cm,
 1 rubin crvenu svetiljku za tamnu izbu,
 12 fotografskih ploča veličina 4 x 6 cm,
 10 svjetlo osjetljivih papira vel. 9 x 12,
 1 razvijatelj za razvijanje ploča i slika,
 1 fiksirna sol za fiksiranje ploča i slika,
 1 zlatnu kupku za fiksiranje slika,
 1 ramu za kopiranje slika,
 2 zdjelice za ispiranje ploča i slika,
 1 knjigu sa uputom za fotografirati.

Isto u veličini 9 x 12 cm sa original Verax-kamerom i stativom samo D. 700.—

FOTOREKORD

Zagreb, Ilica 22.

STAKLANA

BRAĆA GROSS

ILICA 84. ZAGREB Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla
 Porculana
 Svjetiljaka
 Ogledala
 Okvira
 Staklenih ploča
 Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

Štampilije, društvene znakove, vignete, gravure, čekiće, emajlirane ploče, signature izrađuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilije

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

»ARTES«

Laštilo za parket podove

garantiramo najbolje bjelo i žuto, daje bez truda odmah ljepi sjaj. Cijena 1 kutiji 1/4 ko Din. 15 — 5 kutija Din. 65., 10 kutija Din. 150 franc. pošt.

Preprodavaoci dobiju popust.

Razašilje Artes kem. lab.

Zagreb Petrinjska 3 III. Telefon 19-97.

Skladište benzina, strojnog i autoulja.

Petrolej i parafin.

IGNAC ASCHER

Zagreb. — »B« cesta 19a. — Zagreb.

Moderna praona rublja

„ALBATROS“

ZAGREB

Vlaška ul. 62 Telefon 9-78.

Kačićeva ul. 4 Telefon 23-68.

CIPELE

gradjanske i bakandje dobiju se najbolje i najjeftinije samo kod
 Trgovina cipela i gamaša

IGNJO MOLNAR

Zagreb, Draškovića 4. Telef. 16 01

Željezne krevete

I ostalo željezno pokućstvo izrađuje najsolidnije „ZMAJ“ D. D. ZAGREB

Petrinjska ul. 3

Tražite cjenik!

Ateller steznika — Zavod

za plisiranje i ažuriranje

Ema Buxbaum

Bregovita ulica 1.

preporuča: steznike po mjeri iz najboljeg francuskog materijala. — Veliki izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i prslučica. Čišćenje i moderniziranje uz umjerene cijene. Izvodi endlanje i uendlanje u rublje, zastore i haljine.

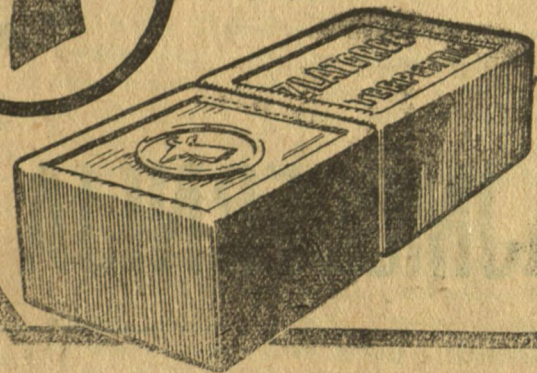

TKO TRAŽI — TAJ I NADJE!

Ovaj dječak je sav sretan i veseo. — On je pomogao majci kod pranja rublja sa

ZLATOROG TERPENTINOVIM SAPUNOM

pa je u sapunu našao PRAVI ZLATNIKI!

TEHNIČKI BUREAU

„TEBIN“

Telef. 27-04 - ZAGREB - Zrinjski trg 15

Auto-gume MICHELIN. Akumulatori VARTA-TUDOR. — Zavod za vulkaniziranje guma. Auto pribor i auto potrepštine. — Stalna stanica za punjenje i popravak akumulatora.

Jogurt

predusreće i liječi poglavito okrećenje žila, bolesti želuca i crijeva, bubrega, jetara, žuči i mjehura, slabokrvnosti, bljedicu, bezsanicu, nervoznost lošu probavu, sladornu bolest i t. d.

Za sušičave je JOGURT vrlo krepka hrana. — Osobito povoljno djeluje JOGURT kao hrana za djecu, jer ju osvježuje, okrepljuje i jača te pobjeđuje njihov razvikan.

Pazite na naš zaštitni znak!

Naš JOGURT dostavljamo u kuću počevši jednom bočicom. — Naručbe:

JAJEKS, Zagreb, Jelačićev trg 28.

Dvorište desno, II. kat, telefon 16-05.

TUTOR jedino uporabljivo šiljo za olovke

„Tutor“ ne će nikada odkinuti šiljak „Tutor“ iznenadit će svakoga sa svojim nevjerovatnom jednostavnošću. Njegova sprava za rezanje može se po volji promijeniti. Tko posjeduje „Tutor“ bit će uvijek veseo kad ga upotrebljava

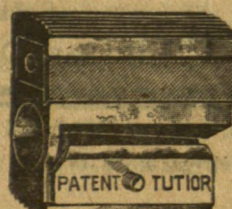
Komad stoji 15.— Dinara

— Tražite sveopće cjenike —

NOVITAS

Zagreb, Preradovića ul. 23

Telefon 26-80.

TELEFON 19-82.

Najjeftinije nabavno vrelo
M. FRIEDMANN
 ILICA 7.

TELEFON 19-82.

Preporuča svoje bogato skladište gotovih odijela za gospodu, gospodje i djecu.

SANDALE

mediji blank šivane (flexible) ili kovane u najboljoj kvaliteti, marka

»STANDARD«

dobavlja uz jeftine originalne tvorničke cijene na veliko i malo
 CARL POLLAK d. d., LJUBLJANA.

glavno zastupstvo

FRKOVIĆ I DRUG, ZAGREB.

Mesnička ulica broj 5.

Telefon br. 4-45.

NARANDJE! — MANDARINE! — LIMONE!

Trgovina domaćeg i južnog voća i povrća na veliko

MORDO ALKALAY

Telefon 27-12. — ZAGREB. — Gajeva ul. 23.

»TRGOVINA UMJETNINA«, EDO ULLRICH.

Radiona okvira za slike, — Stalna izložba slikarskih
 i kiparskih umjetničkih radova.

Ilica broj 40. — ZAGREB. — Ilica broj 40.

Vjekoslav Flosberger

M. Rothmüller — vlasnici — H. Grossmann
 Električna brusiona i trgovina finočelične robe.

ILICA 8.

ILICA 8.

NAJBOLJA VUNA

kao i svila za jupere, čarape, veste, vuneni rupci, košulje, sve vrste DMC robe, razni pamuci, te pribor za vezenje i pletenje dobije se najjeftinije kod

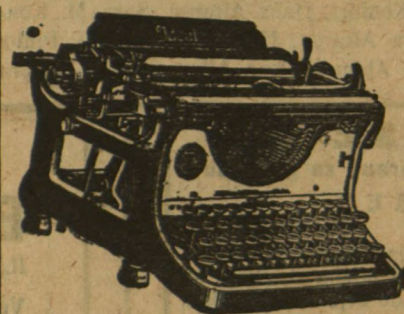
FERDO SCHWARZ I DRUG Zagreb

Ilica 45.

Podružnica: Jurišićeva 12.

Telefon 2-56

Telefon 6-34

Srika

pisaći stroj

jest najmodernije i jake konstrukcije, vanrednog materijala i vrlo dugotrajan.

ZASTUPSTVO

„THE REX CO“

ZAGREB, Sajmište 56.

כשר

Restaurant „CARMEL“
 ZAGREB, Petrinjska ul. 26.

Prvorazredna bojadisaona i kemička
 čistiona odjeće

~ MAX PONGRATZ ~
 ILICA 48 - ZAGREB - ILICA 48
 (gornje dvorište)

Športske potrebštine dobijete
 u najboljoj kvaliteti kod
„NEGRO“
 ILICA 19.

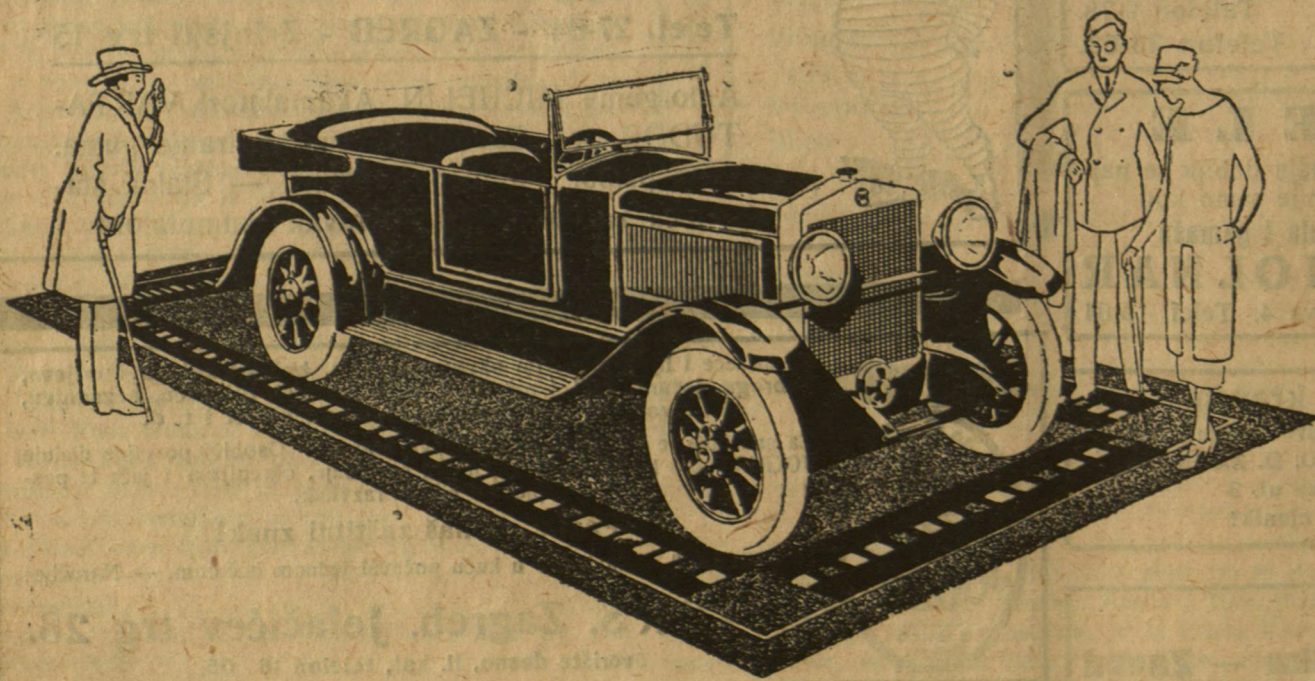
Južno voće

narandže, limuni, maroni, datulje, bademi, smokve, lješnjaci, rusi i t. d.
 najjeftinije kod veletrgovine

J. Dragoner, Zagreb-Beograd
 Nikolićeva ul. 4. - Telef. int. 27-83
 Brzjavni: Oranges Zagreb.

Julio Hofman
 Zagreb, Ilica 61

Trgovina svakovrsnih
 rubaca na veliko

FIAT 509**NAJMODERNIJA MALA KOLA****KOLA ZA SVAKOGA****PAMUK**

sve vrsti i
 u svim brojevima

Žuti — bijeli — farbani

A. ROMANO
ZAGREB,

Boškovićeve ulica broj 15

Brzjavni: DIANA Telefon broj 23-66

MOLINO

žutica platno

šifoni

vata (za poplune)